If undelivered return to:
"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"
1004 N. Chicago Street.
JOLIET, ILL.
Return Postage Guaranteed.
The largest Slovenian Weekly in the United States of America.
Issued every Wednesday
Subscription rate:
For members yearly....$1.20
For non members.....$2.00
Foreign Countries..... $3.00
Telephone 1048

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA
OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
Entered as Second-Class Matter December 9, 1920, at the Post Office at Joliet, Illinois, Under the Act of August 24, 1912

Največji slovenski tednik v Združenih državah.
Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
Za člane, na leto $1.20
Za nečlane.....$2.00
Za inozemstvo $3.00
NASLOV
uredništva in upravništva je:
1004 N. Chicago Street,
Joliet, Ill.
Telefon: 1048

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON MAY 22, 1918.

Štev. 31. No. 31. JOLIET, ILL., 2. AVGUSTA (AUGUST) 1922. Leto VIII. — Volume VIII.

Razne vesti.

K stavki premogarjev.

Washington, D.C. 28. julija. —Predsednik Harding je imenoval Henry B. Spencerja za zveznega premogovnega admenistratorja. Novi administrator bo imel v oskrbi distribucijo premoga po raznih državah.

V uradnih krogih se tukaj zatrjuje, da se bo z delom po premogovnikih morda že prihodnji teden pričelo, ako se med stavkarji in operatorji doseže začasno premirje.

Vlada ima v svrho dosege tega premirja izdelana dva načrta:

1) Vsaka posamezna država naj prevzame v svoje roke vse premogovnike; vodstvo pri tem naj bi imel guverner.

2) Premogarjem naj bi se dovolila stara plača, kakoršno so imeli letos pred stavko. Ta plača naj ostane toliko časa v veljavi, da posebni arbitracijski oddelek ne doseže popolnega sporazuma med stavkarji in operatorji.

St. Louis, Mo., 27. julija. — Izvrševalni odbor illinoiških unijskih premogarjev je danes določil posebno konvencijo, vršečo se dne 3. avgusta v Peoria, Ill. Unijski predsednik Fr. Farrington je trdno prepričan, da bo mogoče na tej konvenciji doseči sporazum in uspešno končati sedanjo stavko premogarjev. Na to konvencijo bo tudi povabljen John L. Lewis, predsednik zveze premogarjev U. M. W. of A.

Ker nastaja vedno večje pomanjkanje premoga, so operatorji zelo v skrbeh. Radi, ali neradi bodo končno prisiljeni udati se zahtevam premogarjev, kajti vsled stavke povzročena izguba lastnikov rovov postaja vedno večja.

Začeli z delom.

Altoon, Pa., 27. julija. — Tukajšnja Consolidated premogovna družba je prva, ki bo v osrednji Pennsylvaniji pričela zopet obratovati in sicer po načrtu predsednika Hardinga. Z delom v rovih se je danes pričelo brez kakih posebnih nemirov.

Premogovnik v ognju.

Springfield, Ill., 27. julija. — V naselbini Ward, Jackson okraj je nastal ogenj v tamošnjem rudniku, last Midway premogovne družbe; doslej se pogreša 4 premogarje. Državni rudniški nadzornik je poslal na lice mesta večji oddelek rešilnega moštva, ki bo skušal zajete rudarje spraviti na varno.

Angleški premog za Ameriko.

Washington, D. C. — Podpredsednik zasilne parobrodne korporacije naznanja, da je iz Anglije naročenih 1 milijon ton premoga, ki bo dospel semkaj v Ameriko začetkom septembra. Označena korporacija je za prevoz najela 50 tovornih parnikov, kojih bo lahko vsak pripeljal do 400.000 ton angleškega premoga.

K stavki železničarjev.

Washington, 31. julija. — Predsednik Harding je danes povzel svoje ponovne korake v svrho izravnave stavke prožnih železničarjev. Svoj tozadevni načrt je predsednik še enkrat preštudiral, nakar ga predloži stavkarjem in železniškim družbam. V kolikor je mogoče oditi, bo novi predelani načrt predsednika Hardinga pospešil sporazum med obema strankama tako, da bo ta stavka morda že v par dneh končana.

V svrho izravnave stavke je preds. Harding izdelal sledeče točke:

1.) Železničarji naj bi se v bodoče pokorili odlokom Državnega železniškega delavskega sveta.

2.) Oni uslužbenci, ki so tekom stavke ostali na svojih mestih naj bi imeli prednost do višjih stopinj. Vsi uslužbenci pa, ki so na stavki bodo opravičeni do svojih starih stopinj z dnem, ko se zopet povrnejo na delo.

3.) Železničarji naj začasno sprejmejo novo znižano plačilno lestvico dokler o isti ne bo železniški delavski svet ponovno razpravljal.

4.) Železnice ne bodo več jemale stavkokazov v svoje delavnice.

5.) Vstanovi naj se posebni odbor v svrho izravnave stavke.

O teh točkah bode jutri razpravljal vrhovni svet stavkujočih železničarjev in lastnikov železnic.

Stavkarji bodo tožili železnico.

Madison, Wis. — Odvetnik unije železničarjev bo te dni vložil tožbo napram Chicago, Milwaukee in St. Paul železnici ker krši Esch-Cumminsovo postavo. Navedena železniška družba je najela več neizkušenih delavcev, katerim daje tako plačo, kakoršno so prej imeli le izkušeni železničarji. Dalje daje prezplačno označena železnica stavkokazom hrano, cigarete in celo obleko, kar je v nasprotju s Cummingsovo postavo.

Novo premogovno polje odkrito.

Portland, Me.—Dasiravno je naša država Maine na rudi zelo revna, je nedavno rudniški inženir W. C. Davis naletel nedaleč od tukajšnjega mesta na velikanske sklade trdega premoga. To prvo premogovno polje v državi Maine se nahaja v Scarboro in je 365 milj dolgo, 25 milj pa široko. Žila antracitnega premoga teče samo 8 čevljev pod zemljo.

Smrtna kosa.

Dne 27. julija je umrl v okrajni bolnišnici v Jolietu, Ill. 33 letni samski rojak Frank Svetec, ki je več let stanoval pri Mlakarjevi družini v Rockdale. Pobrala ga je jetika po petmesečnem trpljenju.

Pokojnik je bival v Ameriki okrog 12 let, doma je bil iz vasi Žeje, fara Spodnje Duplje, okraj Kranj na Gorenjskem. N. v. m. p.!

Velika stavka pouličnih železničarjev v Chicagu.

Chicago, Ill., 1. avgusta. — Danes zjutraj ob 4. uri so zastavkali vsi uslužbenci pouličnih in neduličnih železnic v našem mestu; na stavki je približno 20,000 mož. Za splošno stavko je sinoči o polnoči glasovalo nad 6000 uslužbencev, zbranih v svoji dvorani na Ashland Blvd. in Van Buren cesti.

Vsled te stavke je danes ves promet na pouličnih in nadulični železnici ustavljen. Družba bo imela sleherni dan okrog $125,000 škode dokler bo stavka trajala. Označena generalna stavka pocestnih železničarjev v Chicagu je od l. 1887 že 5. stavka. Zadnja ali današnja je nastala vsled tega, ker hoče družba svojim uslužbencem plačo za 10. odst. znižati.

Poulična vožnja znižana.

Cleveland, Ohio. 31. julija. — S 1. avgustom bo vožnja pouličnih železnice v Clevelandu znižana na 5 centov; doslej je ista znašala 6c. Vsak prestopni listek (transfer) bo pa veljal 1c. Op. stavca: V Jolietu plačujemo pa 10c za tako vožnjo!

Čuden slučaj.

V South Bend Ind. je te dni umrl republikanski kandidat za državnega senatorja Arthur B. Hunter. Par ur predno so ga odpeljali na pokopališče k večnemu počitku, je njegova žena v mestni bolnišnici povila sinčka; torej sta bila pri tej družini pogreb in rojstvo ob enem času.

Trojni rojstni dan.

Pensacola, Fla.—Tu živeča družina C. S. Normana zatrjuje, da je zanjo dan 5. julija bolj pomemben ,kakor dan proglašenja neodvisnosti (4. julija.)

Navedena družina ima sedaj tri otroke, ki so bili rojeni vsi na dan 5. julija. Hčerka Louise je zagledala luč sveta dne 5. julija l. 1908 ob 5:55 zjutraj; Elizabeta je bila rojena 5. jul. 1921 ob 10:55 dop.; O. S. Norman, ml. (zadnji sinček) je bil pa rojen letos dne 5. julija ob 12:55 popoldne.

Mati obupala zaradi dvojčkov.

New York, N. Y. 26. julija.— Na svojem stanovanju se je danes s plinom zastrupila 32 letna Mrs. Mary Humbert vsled žalosti, ker se je število njene družine pomnožilo za dva. Zaeno je nesrečna mati zastrupila tudi oba novorojenčka-dvojčka. Ko je policija udrla v njeno stanovanje je Mrs. Humbert ležala v postelji in tesno držala svoja zadušena otroka.

Toži Forda za $11,000,000.

Miami, Fla.—Odvetniki tu živečega mehanika E. L. Huffa, bodo pri zveznem sodišču v Michiganu vložili tožbo nanapram Henry Fordu za $11,000,000 odškodnine.

Tožnik zatrjuje, da je on izumil magneto kolo pri avtomobilih, katere se sedaj v Fordovih tovarnah izdeluje; za vsako tako kolo zahteva $2.50 odškodnine, kar je naraslo na enajst milijonov dol.

Volsteadova postava in vojaški bonus.

Washington, D.C. 31. julija. — V svrho odobritve vojaškega bonusa namerava vlada predrugačiti Volsteadovo prohibicijsko postavo v toliko, da bi bilo dovoljeno izdelovanje 3 odstot. piva. Novi davek na tako pivo bi letno donašal okrog 500 milijonov dolarjev, kar bi se vporabijo za vojaški bonus.

Za to idejo se osobito zanima senator Calder iz New Yorka, ki bo te dni v senatu predložil tozadevni zakonski načrt.

Senator Calder je trdno prepričan, da bo večina njegovih tovarišev za ta predlog glasovala, kajti s tem bo ustreženo pretežni večini ljudstva, ki več ne odobrava stroge Volsteadove postave. Tudi predsednik Harding menda ne bo nasprotoval Calderjevemu zakonskemu načrtu, ker v obče vojaški bonus odobrava. To vprašanje se samo radi tega tako zavlačuje, ker nima vlada pravih virov dohodkov za plačevanje bonusa. Ako se torej izboljša Volsteadovo postavo po senat. Calderjevemu načinu, ne bo imela vlada več nobenih težkoč ker bo davek na 3 odst. pivo donašal letno nad $500,000.000

Žejni Amerikanci.

Pariz, 31. julija. — Semkaj iz New Yorka dospeli parnik "Homeric" je dosegel svetovni rekord, a ne v vožnji, temveč s tem, da se je na tem parniku med 7 dnevno vožnjo izpilo največ pijače. Na tem parniku se je vozilo 560 Amerikancev, ki so izpili za deset tisoč dolarjev finega francoskega šampanjca.

Novovrstna mornarica.

New York, N. Y.—Še le sedaj so prišle carinske oblasti na sled, da v bližini ameriškega obrežja ne plujejo samo ameriške trgovske in bojne ladje, ampak so naleteli tudi na pravo mornarico z opojno pijačo.

15 milj oddaljeno od obrežja države New Jersey, je te dni nek prohibicijski agent naletel na 7 manjših in večjih ladij, napolnjenih s prepovedano pijačo, koje vrednost znaša nad $3,000,000.

Kapitan glavne ladje te tihotapske mornarice je tega agenta prav prijazno sprejel pod pretvezo, da je zastopnik neke importne tvrdke; postregel mu je tudi z najboljšo kapljico škotskega izvora (visko) in finim šampanjcem, tako, da se je agent precej korajžen nazaj vračal. Samo na eni ladji je bilo naloženih deset tisoč zabojev pristne viske po $55 zaboj; vendar pa mora vsak kupec blago na mestu plačati in s sabo vzeti, ker istega se ne pošilja na suho.

Dasiravno se carinske oblasti na vse načine prizadevajo ustaviti tihotapstvo z žganjem, ne morejo tem ladjam priti do živega, ker so več kot 3 milje oddaljene od ameriškega ozemlja. Tihotapci razvažajo blago s teh ladij na vse kraje in na najbolj zvite načine, ter delajo ogromne dobičke.

Italija vabi svoje podanike v domovino.

Nedavno se je vršilo v velikem "Argentina" gledališču v Rimu veliko zborovanje nekie patrijotične lige, kjer je imel bivši ministrski predsednik Orlando glavno besedo.

S pomočjo te lige hoče Italija svojim 7,000,000 podanikom v inozemstvu pomagati na moraličen in materijelen način, da bi se zopet vrnili v domovino. Pri tem se je v obče vpoštevalo Italijane, živeče v Združenih državah. Po novi postavi, katero priporoča navedena liga, bi lahko postal vsak ameriški naturaliziran Italijan po preteku 1. leta zopet podanik svoje države (Italije) ako se domov vrne; dosedaj so morali taki izseljenci čakati na ponovno državljanstvo 2 leti. Tudi za sinove italijanskih podanikov rojene v Ameriki nameravajo uvesti novo postavo. Ako bi n. pr. dotičnik hotel že v Ameriki postati italijanski državljan, bi se moral samo javiti pri kakem italijanskem konzulatu ko dopolne 21. leto.

Dalje namerava Italija za svoje vrnivše se podanike iz Amerike sama plačati potne stroške.

Op. stavca: Da bi ta postava pač kmalu stopila v veljavo, ker polentarjev v Ameriki je že itak preveč!

Rublji neveljavni na ameriški sodniji.

Pred kratkim je nek, v Milwaukee, Wis., živeči ruski podanik vložil prošnjo za drugi državljanski papir. Predpisano pristojbino je hotel plačati z ruskimi rublji v kojo svrho je naštel sodniku dvajset bankovcev po 100,000 rubljev. Sodnik je rublje odklonil in zahteval dolarje. Pred vojno i znašalo 2 milijona rubljev $1,100,000 dolarjev; danes sta pa dva milijona vredna samo borih 50c.

Potratni Amerikanci.

Leta 1919 so Amerikanci potrošili za smodke in tobak 510 milijonov dolarjev, za cigarete $800,000,000, za sladkorčke (candy) in sladoled(ice cream) eno milijardo; za perfum (dišave) $800,000,000; za prežvekovalni gum (chewing gum) $800,000,000. Te ogromne svote je izračunal nek statistikar z opombo, da se je l. 1919 v Združenih državah izdalo za knjige samo 33 milijonov dolarjev.

Dobra letina pšenice.

Noorhead, Minn. — Neki farmer v Glyndon, Minn. je imel letos 6 akrov zasajene pšenice. Pšenica je pa tako dobro obrodila, da znaša skupni pridelek teh 6 akrov čistih 240 bušljev, oziroma 40 bušljev na aker.

Nova vojaška bolnišnica v St. Cloud, Minn.

Washington, D.C., 28. julija. — Vlada je določila $1,000.000 za gradbo velike vojaške bolnišnice, ki bo stala v St. Cloud, Minn. V tej bolnišnici se bo lahko zdravilo do 350 umobolnih vojakov.

Ruski socialisti na smrt obsojeni.

Moskva, 31. julija. — Ruska vlada je poklicala na zagovor številno socialistov vsled revolucionarnega gibanja proti sovjetski vladi. Tozadavna obravnava je trajala več mesecev in je bila danes končana. Državni pravdnik Krylenko odločno zahteva smrtno obsodbo za 30 obtoženih socialistov, med katerimi so tudi štiri ženske. Ako sovjetski sodbeni svet Krylenkovo zahtevo potrdi, bode vseh 30 obtožencev ustreljenih.

Ameriška pomoč gladni Rusiji.

Washington, D. C., 28. jul.— Na podlagi poročila trgovskega tajnika Hooverja, so Združene države doslej za bedno Rusijo že darovale šestdeset milijonov dolarjev, toda ne v denarju, ampak v živilih. V tej svoti je vpoštetih tudi 20 milijonov, katere je kongres v to svrho dovolil.

Iz Amerike je bilo letos v Rusijo do 1. julija poslanih 178 parnikov živeža v skupni teži 788,000 ton; nad 8,500,000 bednih Rusov se je s tem rešilo smrti vsled lakote.

De Valera zbežal v Ameriko.

New York, N.Y., 28. julija. — V tukajšnjih irskih krogih je nastala govorica, da je bivši predsednik "irske republike" Eamon de Valera zbežal v Ameriko in je že na potu semkaj. Tukaj namerava De Valera med svojimi domačini zopet nekaj denarne podpore nabrati, da bo svoj boj za dosego irske republike lahko še nadaljeval.

Italija bo omejila razporoke.

Rim, Italija.—Vsled priporočila Vatikana bo italijanska vlada izdala bolj strogo postavo, naperjeno proti vedno bolj in bolj naraščujočemu številu razporok in ločitev zakonov v Italiji, osobito v Reki.

Reka je postala zadnji čas ameriški Reno za ločitve zakonov. Kdor se hoče razporočiti gre samo v Reko in postane državljan iste. Italijanska vlada takim osebam ne bo več priznavala državljanske pravice ob povratku v Italijo.

Žrtve roparskih živali v Indiji.

Dr. J. R. Carleton, prezbiterijanski misijonar zatrjuje v svojem letnem poročilu, da je l. 1921 v Indiji 20,043 oseb umrlo vsled kačjega pika, krvoločne živali pa so umorile 3,329 oseb in sicer: tigri 1507 leopardi 874, volkovi 522, krokodili 204, medvedi 118, sloni 77 in hijene 27.

Ameriški izletniki dospeli na Dunaj.

Dunaj, 31. julija — Danes je semkaj dospela komisija chikaških mestnih svetovalcev v svrho proučenavnja cestnoželezniškega sistema in gradbe cest. Zaeno s to komisijo je došlo tudi 45 dijakov raznih ameriških univerz, dasi ogledajo naše avstrijske učne zavode.

Najslabša sprava je boljša, nego najboljša pravda.

Društvena naznanila in dopisi

Poziv na sejo.

Člane društva sv. Jožefa št. 2 K. S. K. J. Joliet, Ill., se prosi, da se udeležijo prihodnje seje, dne 6. avgusta v polnem številu. Ker bo več važnih stvari na dnevnem redu, zatorej se prosi člane, da se udeležijo te seje kar največ mogoče, da se bodo vse točke rešile v pravem pomenu in v zadovoljstvo vseh članov.

Nadalje opozarjam člane, kateri dolgujejo društvu že dva meseca in več, da poravnajo dolg kakor hitro mogoče, ker drugače bom primoran ravnati se po pravilih. Ako kateri ne more plačati, naj se izrazi na seji ali pa pri tajniku in takega člana se bo počakalo; nikakor pa ne takega, ki se ne bo opravičil in potem ako bo kateri suspendan ni treba krivde na tajnika zvračati, ampak naj krivdo sam sebi pripiše.

John Plut, tajnik.

NAZNANILO.

Cenjenemu članstvu društva sv. Jožefa št. 57 K. S. K. J. v Brooklyn-u N. Y. se tem potom naznanja sledeče:

Znano je že vsakemu, da društvo priredi letni piknik v nedeljo dne 13. avgusta v občeznanem Mrs. Henry Walter Emerald parku, Myrtle in Martin Ave, Glendale, Long Island. Društvo je na svoji četrtletni seji, vršeči se dne 1. julija razmotrivalo kako in kaj ukreniti v dosego dobrega uspeha v korist društvene blagajne. Po daljčasni debati je prišlo do sklepa: društvo je že nekaj let na pikniku izžrebalo cekin za $5 ali $10 in ker je to že nekaj let trajalo, je društvo prišlo do zaključka, da se to za letos opusti, in na mesto tega se priredi Serial igro dobitkov. Društvo je sklenilo, da je vsak član dolžan prinesti en dobitek; člani, kateri ne bodo prinesli dobitkov, plačajo en dolar v društveno blagajno, kajti vsak dobitek bode pri igri dosegel en dolar, zato pa vsak član, kateri ne prinese dobitka plača en dolar. Dobitki ne smejo biti vredni manj kakor 35c komad. Dobitke je prinesti k prihodnji seji, katera se vrši v soboto 5. avgusta v društveno dvorano 92 Morgan Ave., in jih izročiti tajniku, da vsakega posebej vknjiži.

Dragi mi člani in društveni bratje! Mi vemo, da imamo pri društvu vsi enake koristi in dolžnosti, vemo da, ako en ali drugi član zboli, da je opravičen zahtevati od društva bolniško podporo; vemo pa tudi, da se iz rednih mesečnih prispevkov težko pokrivajo društveni stroški in plačuje bolniška podpora. Zato društva prirejajo piknike in razne zabave da se s tem pridobi kaj v korist društvene blagajne. V dosego tega pa je neobhodno potrebna požrtvovalnost in skupno delovanje. Cenjeni bratje društveniki! S tem ste prijazno pozvani na skupno delo in požrtvovalnost za prihodnji piknik; storimo vsak svojo dolžnost v polni meri, in ako to storimo, storili bodemo svojo dolžnost v svojo lastno korist, in smelo rečem, da bodemo pri tem pikniku dosegli najboljši uspeh.

S sobratskim pozdravom ostajam Vam udani,

F. G. Tassotti, nadzornik.

Iz urada dr. Marija Čistega Spočetja, št. 85 Lorain, O.

Zdi se mi, da so nekatere sestre-članice našega društva menda pozabile, kedaj in kje imamo mesečno sejo?

Prosim vse sestre, da se brez izjeme udeleže prihodnje redne seje t. j. 13. avgusta 1922. v navadnih prostorih. Več važnih stvari je na dnevnem redu.

Družba "Slovenski Narodni Dom" bode poslala svojega zastopnika na to sejo, kar je toliko bolj važno, da se udeležite v velikem številu.

Opominjam tudi sestre, katere rade zaostajajo dolžne, da bolj redno plačujejo ases., kar bo lažje za vas in za uradnice in v korist društva.

Sobratski pozdrav,

Angela A. Rovan, tajnica.

ZAHVALA.

Tem potom se lepo zahvaljujem za podporo, ali darove, katere sem prejela še od naslednih društev. Te darove sem prejela za mojega moža Frank Pirša, člana dr. štev. 61 K. S. K. J., ki se nahaja že več let v umobolnici in je neozdravljiv.

Darovali so:

Društvo štev. 32	$ 5.75
Društvo štev. 65	6.65
Društvo štev. 111	2.75
Društvo štev. 121	3.75
Skupaj	$18.90

Od prej sem prejela podpore od društev, kakor je bilo že v "Glasilu" enkrat izkazano $155.32, k temu prišteta današnja svota $18.90; torej sem vsega skupaj prejela od društev K. S. K. Jednote $174.22.

K sklepu izrekam še enkrat iskreno hvalo vsem darovalcem ali društvom za to naklonjeno mi podporo. Dobri Bog naj Vam to obilno poplača z ljubim zdravjem in srečo!

Ostajam s pozdravom vsem skupaj hvaležna

Barbara Pirša,
Youngstown, Ohio.

Forest City, Pa.

Malokrat se čuje iz naše naselbine kaj novic; zatoraj sem se namenil poročati o smrti večletne članice K. S. K. J. Marije Suhadolnik žene John-a Suhadolnik.

Marija Suhadolnik je umrla 21. julija zjutraj v bolnišnici v Scranton, kamor so jo peljali v četrtek in zdravnikom, kateri so jo preiskali se je zdelo, da je edina rešitev za njo operacija, toda vse zaman, revica je morala umreti. Pokojna je bila rojena 10. nov. 1881 v vasi Ig pri Ljubljani, hči Janeza in Elizabete Princ. V Ameriko je prišla 6. aprila 1901 in se poročila z John Suhadolnikom, kateri žaluje za njo z 9 otročički najmlajši star 2 leti. Bolehala je samo 5 tednov. Pokojnica že bila nad 20 let članica dr. sv. Jožefa štev. 12 K. S. K. J., dr. "Zvezda" S. N. P. J. in tudi vneta članica društva Katoliških mater. Pokojna blaga žena je bila pravi vzor katoliške žene, dobre matere in skrbne gospodinje in prijateljica vseh, kar je pričal krasen pogreb v nedeljo popoldne dne 23. julija, katerega so se udeležili večinoma vsi rojaki in rojakinje, ne glede na društva katerih članica je bila pokojnica. Gospod Rev. V. Mihelčič je v krasnih besedah označil pri pogrebu značaj in vrline umrle sosestre in omenil tudi njeno pravo katoliško življenje kot mati, žena in gospodinja. Zatoraj smelo upamo, da se že veseli nad zvezdami in združena z Zveličarjem uživa nebeški raj, saj je prejela sv. zakramente komaj 12 ur pred njeno smrtjo. Pevsko društvo "Naprej" je zapelo v cerkvi in na pokopališču zadnje pesmi njej v slovo, in nobeno oko ni bilo suho pri pogledu na uboge sirotke, katere so tako v nežni mladosti izgubile skrbno mamico. V resnici je žalostno, ko zagrebejo komaj 40 letno mater tako mladoletnih otrok, toda pota človeškega življenja peljejo vsa do groba in do cilja za kar smo ustvarjeni: za večnost in tam še le je pravo življenje vernega zemljana.

Kakor sem že omenil, za njo žaluje mož, 9 otročičkov, dva brata tukaj v Forest City: Pavel in Jožef Princ, in en bratranec nekje v Ameriki in še več sorodnikov v stari domovini; njen oče je pa zgorel pred več leti v tovarni v Waukegan, Ill. Gotovo Ti dragi prijatelj, in vi ubogi otročički, gotovo, da je izguba žene in matere nepopisna, toda preveč žalovati ne pomaga nič ampak pravo katoliško—krepostno življenje kakor vas je učila ona in Vam vsem kakor tudi nam dajala s svojim življenjem bode nas enkrat v raju združilo. Zatoraj molimo za pokoj njene duše in skušajmo uravnati tudi naša pota življenja po njenem vzgledu.

Drugih novic tukaj v Forest City ni. Štrajk še vedno traja in ni še nikakega znamenja, da bi se kmalu začelo z delom; upamo pa, da ako smo složni in mirni, da bode že boljše, mislim da ne bode nobene izdajice med slovenskim narodom, da bi se tako daleč spozabila, da bi šla kazit in tako sramotno delo opravljat kakor je delo skeba. Zatorej rojaki bodimo trdni in zadržimo se mirno in ne skušati s silo kaj doseči, ker kompanijski psi skušajo v prvi vrsti zasejati nemir in tepež med vrste delavca in tako zlomiti organizacijo; toraj pozor dragi sodelavec in zmaga je gotovo naša!

Pozdrav vsem članom in članicam naše dične K. S. K. Jednote.

J. A. Dečman.

Waukegan, Ill.

Delavske razmere so se tukaj od spomladi izboljšale v toliko, da se delo laglje dobi posebno ker se letos veliko novih hiš dela; ali plače so majhne ker se draginja še vedno drži vojnih časov, material pa tudi, namesto da bi šle cene doli so pričele iti gori, ali za delavske plače se nihče ne zmeni če so zadosti velike ali ne.

V tukajšnji bolnišnici se nahaja rojak Mr. Martin Svete, kateri se je moral podvreči težki operaciji na želodčnem kamenu. Zdaj se že dobro počuti in upati je, da v kratkem zapusti bolnišnico ter se povrne domov k svoji družini.

Le North Shore Building & Loan Association (Slovensko Stavbinsko in Posojilno društvo) bode izdalo prvo soboto v avgustu mesecu 6. serijo svojih delnic. Pri tej priložnosti se bode zopet nudila ugodna priložnost za pristop v to prekoristno društvo. Ker društvo tako lepo napreduje, radi tega ne odlašajte s pristopom; prej ko pristopite, boljše bode za vse, kajti v slogi je moč. Ako kateri želi kakšnega pojasnila o tem društvu, lahko pride v soboto večer ob 7. uri v Frank Opekove prostore na 10to cesto, pa bode dobil natančna pojasnila in potem lahko pristopi ko se prepriča, da ima društvo trdno podlago in dobre namene. Toraj še enkrat vabim vse rojake in rojakinje, da pristopite v to prekoristno društvo.

John Zalar, tajnik.

Pueblo, Colo.

Družina Frank in Frančiška Petkovšek, po domače Planinc obžaluje izgubo 7 let starega sinčka Jožeka. Čeravno le malo časa v šoli, je spadal k društvu mašnih strežnikov sv. Alojzija, vsled tega so se otroci dr. sv. Alojzija in sv. Neže v lepem številu udeležili krasnega pogreba. Bil je tudi v mladinskemu oddelku naše dične K.S.K. Jednote. Žalujočim starišem iskreno sožalje.

Pridni farani se zopet pripravljajo na vrtno veselico, dne 13. avgusta. Ker imamo res precejšno skrb na glavi, odkar nas je povodenj pognala na hrib, kjer smo kupili krasen Eilerjev vrt, se nekateri trudijo z veliko vnemo. Za šolo nam primanjkuje prostora. Spoznajo, in ta misel nas močno priganja. Zveza slov. in hrvatskih mater je napravila mnogo lepih stvari, za katere bomo srečkali. Naši farmarji nam bodo pa pripeljali dosti kuretine, prešičke in telička, tedaj bo kolo sreče dobro teklo.

Vsak lahko opazuje, kjer se pametni stariši nujno trudijo, ter žrtvujejo za napredek svoje cerkve, tam se sami toliko močneje navežejo na svojo cerkev in njih mladina se tesneje naveže na sv. vero, postanejo ponos svojim starišem in slovenskemu narodu. Nikjer, in nikdar ni zgube, povsod se pokaže le velika korist. Zanimanje za blago stvar prežene leno spanje, zbudi na vse strani živahno delovanje.

Naša dekleta so si tukaj nekaj zmislile. Na Labor day, 4. sept. (Delavski praznik) mora biti prijeten dan za mladi svet v City Park. Priredijo namreč tam plesno veselico in še vse drugo s sodelovanjem naših vernih mladeničev. Rojaki iz bližnjih naselbin radi prihajajo na take zabave, da se sprijaznijo z Pueblčani.

P. C. Z.

Waukegan, Ill.

Ker se nihče ne oglasi iz naše velike slovenske naselbine, hočem tu napisati par vrstic v prilog slovenskega "Pevskega in Dramatičnega Kluba Združenih društev." Kakor je že znano, se je preteklo spomlad ustanovil Pevski in dramatični klub, obstoječ iz članov in članic iz 6. tukajšnih katoliških podpornih društev. Namen kluba je: prirejati igre in koncerte, za to ali ono društvo. Le ako so pevci, pevke, igralci in igralke združeni, le potem smemo upati, da bode uspeh prireditve uspešen. Klub je vprizoril že 3. prireditve preteklo spomlad z velikim uspehom. Dasi se še ni odprla jesenska sezona, a klub ima že polne roke dela, ki ga bode moral izvršiti še to jesen. Zato apeliram na člane in članice društev: sv. Jožefa 53, Marije Pomagaj 79, sv. Ana 127, K. S. K. J., Presv. Srce Jez. 1533 C. O. F., sv. Družine 6, D. S. D. in Sam. podp. dr. Vitezi sv. Jurija, da pristopi v klub vsak, ki ga količkaj veseli petje in dramatika. Vstopnina je prosta. Klub zboruje vsako 4. nedeljo ob 7. uri zvečer v Opekovi dvorani. Zlasti bi prosil, da bi v klub pristopile tudi oženjene ženske. Mnogo, mnogo je omoženih žena, ki so izborne igralke, a odkar so se omožile, jih ne vidimo več na odru. To ni prav. Klub potrebuje vse, mlade in stare, bodisi moške ali ženske, pevce ali igralke. Zatorej pristopite vsi h klubu. Klub bode otvoril jesensko sezono 3. sept. s koncertom in veliko znano igro "Deseti brat." Na to igro že sedaj rojake opozarjam. Za danes povem le to: da Mr. John Hladnik, jr., nastopi v ulogi "Krjavelj". Da bo smeha in zabave dovolj, vam samo oseba Hladnik dovolj garantira. Gosp. urednika "Glasila" bi prosil, da naj priobči poziv na druga pevska in dramatična društva in klube, in ako ima kako društvo igro v zalogi, bodisi novo, ali da je ni mogoče v knjigarnah dobiti, in "Glasilo" bi igro priobčilo v svojih kolonah, kakor je zadnjo zimo in spomlad, in bi bilo jako ustreženo dramatičnem društvom. Na ta način bi društvo dobilo novo igro in se igralcem prihranilo čas za prepis ulog. Želeti bi bilo, da se več prijateljev petja in dramatike poslužuje peresa ter se pogosto oglaša v "Glasilu", ker bo "Glasilo" gotovo šlo vsem na roke.

Ne smem še pozabiti, da naš klub priredi imeniten piknik v nedeljo 6. avgusta na "dratovskem" prostoru pričenši ob eni uri popoldne. Vabimo torej vse prijatelje, da se tega piknika udeleže. Zabave bode dovolj. Na programu je: petje, igre, razne dirke, tekme in baseball za mladino in odrasle in vsakovrstni razni drugi "špasi", katere so pa še, in morajo biti tajni. Torej v nedeljo takoj po južini na piknik Pevskega in dramatičnega kluba. Vstopnina je prosta. Na veselo svidenje vam kliče:

Matija Ivanetič.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ker smo zadnji čas prejeli več prošenj od raznih pevskih in drugih društev, da bi jim doposlali zadnjič priobčeni izviren kuplet "Kranjske šege in navade," tem potom vsem istim naznanjamo, da bomo vsakemu zaprošeno stvar brezplačno posodili. Poleg onega kupleta, ki je že izposojen za prepis partiture, imamo še štiri druge v zalogi in sicer: "Učeni Mihec" (Ribniška), "Slabi časi." "Nezadovoljnež in "To zares užitek ni." Tudi te smo že nekemu društvu za prepis poslali.

Vsakdo, ki želi te kuplete na posodo jih bo dobil, samo malo potrpljenja je treba da jih drugi prepišejo.

Drugi mesec pričakujemo iz Ljubljane tudi več novih in primernih gledaliških iger; iste bomo istotako soobito krajevnim društvom naše Jednote za prireditev brezplačno dali na razpolago. Na rokah imama zdaj krasno Meškotovo dramsko sliko v treh dejanjih "Mati", ki je izšla l. 1914. Poslal nam jo je sam pisatelj nekaj izboljšano in popravljeno.

I. IZKAZ DAROV ZA MLADINSKE DOMOVE.

Prvi je daroval za deco starega kraja na pikniku 3. junija 1921. Mr. Frank Starin, So. Brooklyn, N. Y., kot "aro večjega daru" $1.00.

V New Yorku so darovali: Na ljubeznivo priporočilo Rt. Rev. P. Benigon Snoja O. F. M. župljani slovenske cerkve s posebno kolekto 17. jul. 1921 $79.66; Mrs. Mary Jazbec, $5, Mr. Jerman Agricij s sestro Minko $5, Mr. Jernej Habjan $2, Mrs. Mary Vavpotič $5, Mr. in Mrs. Hribar $2, Neimenovana $1, Neimenovana $30, Miss Mary Botijev $10, Mrs. Pavlič Antonia, $5, Neimenovana po Rt. Rev. P. Benikon Snoju $10, Mr. in Mrs. Stašič $10, Miss Ivanka Ulčar $10, Miss Neža Rauh $2 Mrs. Osolin Ana, $1 Mr. Zupanc Ferdinand $1, Miss Mary Gostič $1.

V Brooklynu in Ridgewoodu N. Y.: Ignac Starin z družino namesto venca na grob † Anton Burgarju $25, Mr. Valentin in Leni Vavpotič $5, Mr. Kucler $1, C. M. prednica kat. šole na Catalpa Ave. $3, Mrs. Franja Burgar $20, Mrs. Starin, Berich $10, Mrs. Leni Vavpotič $5.

Na prijazno priporočilo Rev. P. Kornelij Petriča O. F. M. farani slov. cerkve v Brooklyn N. Y., s posebno kolekto 13. oktobra 1921. $88.81.

V Bridgeportu Conn.: Na dobrotno priporočilo Rev. Mihael Goloba farani slovenske župnije s posebno kolekto 31. julija 1921 $51.83. Mr Dominko Janez $2, Mr. Jožef Čoh $5, Mr. Korošec, organist $1, Mr. Anton Ciput $5, Miss Lena Antolin 50c, Miss Francis Kovačič $1, Mr. Martin Horvat $2, Mrs. Vida Gosar $5, Mr. Ferenčak Jurij $1.50, na svatbi Micike in Štefeka Markoja nabral Mr. Matjaž Šebjan $12.86.

Rev. Josip Tomšič, New Haven, Conn. $10.

Rev. Frank Šaloven, LaSalle, Ill. $10. Prvi izkaz skupaj $450.16.

II. izkaz.

Milost. škof Msgr. Jakob Trobec D. D., Rice, Minn. $50, Mr. Frank Sakser, New York City $50, Mr. Dolar, New York City $3, Miss Agnes Kos, N. Y. $2, Neimenovana $2, Mr. Jakob Prestor, Sheboygan, Wis. $10, Rt. Rev. Edward P. Allen D. D. škof v Mobile Ala. $10, Rt. Rev. Arthur Jerome Drosserts D. D. škof v San Antonio, Tex. $10, Rt. Rev. T. Russell D. D. škof v Charleston, S. C. $5, Društvo Slovenski Sinovi, Bear Creek, Mont., nabrali $10.80, Društvo sv. Jožefa št. 57, K. S. K. J., Brooklyn, N. Y. $10, Mr. I. Polajnar, Enumclaw, Wash. $5, Rev. Henry Hofman (kaplar) Catalpa Ave., Brooklyn, N. Y. $10, Mrs. Češarek, Brooklyn, N. Y. $10, Mr. Alois Grebenak, Harrisburg Ill., na nabir. pole št. 444: Mr. Frank Sajevith $1, Mr. Jerry Polanc $1, Mr. Alois Furlan $1, družina Grebenak, $2, Društ. Kras, Harrisburg, Ill. $6, Mr. John Plevel $5, Mrs. Katherine Rom, $1.

Miss Ivanka Ulčar N. Y., nabrala za Božič: Mrs. A. M. Jakopič $5, Mrs. M. Mlakar $5, Mrs. Ivana Abe $5, Mrs. Fanny Habjan $2, Mrs. Terezija Henigman $1, Jenny Schier $5, Miss Fanny Pirnat $2 Mrs. Mary Habjan $1, Mrs. Uršula Krajar $1 Mrs. Helena Pavli $2 Mrs. Lucijan Agnes $2, Mrs. Fanny Karc $1, Mr. Pavel Ogrinc $2, Mrs. Jerica Peteka $2, Miss Mary Hribar $2, Miss Mary Botijev $2 Miss Minka Hrašar $1, Miss Agnes Kompare $1, Miss Gertrude Pogačnik $1, Miss Lucille Šinc $1, Miss Mary Luteršek $1, Miss Mary Zabret $1, Miss Mary Stefens $1.

Miss Roza Štiflar N. Y., nabrala za Božič: Miss Jenny Kusar Brooklyn, N. Y. $1, Mrs. Margaret Škrabar $1, Mrs. Lucija Škrabar $1, Miss Fany Kos $10, Miss Jerovšek $1, Mrs. Albina Potočnik $1, Miss Roza Štiflar $2, Miss Malči Svetlin $2, Mrs. Fanny Šime $2, Mrs. Anna in Miss Minca Zorman, $6, Miss Angela Martinc, Brooklyn 50c, Mrs. Fanny Cerar, 50c, Miss Josefina Pire 50c, Mr. Rudolf Potočnik 50c, Mr. Janke Hren 50c, neimenovana $1.50.

Miss Katie Pavlič, N. Y. nabrala za Božič: Mrs. Anna Šme $1, Mrs. Mary Vavpotič $1, Miss Milka Medved $1, Miss Mary Stašich $2, Miss Mary Peterka $1, Mrs. Antonia Pavlič $3, Miss Katie Pavlič $5, Mrs. Anna Šme $1.50.

Miss Mary Tomec N. Y. nabrala za Božič: Miss Mary Krištov $1, Josie Pošavec 25c, Mrs. Agnes Kos $2, Mrs. Frances Pavli 50c, Mr. Ivan Kuha $1, Miss Barbara Lertich 50c, Mr. Anton Tomec 50c, Mr. Josef Paulin 50c, Miss Mary Janeš 50c, Frances Muhvich 50c, Mr. Ivan Majdič 50c, Miss Mary Ulčar 50c, Miss Fanny Jerman $1, Miss Ivana Ovca $1, Miss A. Glatz $1, Mrs. Bartel 50c, Mrs. Mary Abe $1, Mary Kecar 50c, neimenovana 25c, Miss Urša Černkovich $1, Miss Mici Liberšar, Joliet, Ill. $10, Rev. George M. Metzger, Brooklyn $100, Mr. Mark Bluth, Joliet, Ill. $10, Rev. John Blazic, Lecrone Pa. $50.

V Forest City, Pa., so darovali: Mrs. in Mrs. J. Okorn $2, Otroci farne šole nabrali $33.52 Mrs. Margaret Svete s hčerkoma Mary in Ivanko $10, Mrs. Anna Wilton $2, Mr. Frank Lavs $1, Dr. Mar. Vnebovzetje št. 77, K. S. K. J. $50, Mr. Gašper Ravnikar $2, Mr. Jos. Komin $5, Dr. sv. Jožefa št. 12, K. S. K. J. $50, Mr. John Bregar, Brandel $1.50, Pevsko dr. Zvon $20, Rev. Valentin Mihelic, $30, Miss Jennie Svete $1, Kolekta med Slovenci $545.26, Vincenc Vrhovšek $1. Skupaj v Forest City $754.28. Drugi izkaz darov znaša $1,232.08.

V imenu vseh "domovcev" in v imenu Društva za Mladinske domove vsem blagim dobrotnikom najsrčnejši: Bog plačaj!

Dr. Srečko Zamjan, tajnik.

Hvala Vam, sorojaki!

Pred šestimi meseci smo obrnili imenu preštevilne osirotele, zapušča in zanemarjene mladine v stari domovini na Vas, dragi ameriški sorojaki, z gorko prošnjo, da nam jo pomagate rešitti. Naš prosečí oklic je

objavilo skoro vse slovensko ameriško časopisje, za kar mu kar najsrčnejša zahvala. Glas o zapuščenosti naše dece je tako prodrl do poslednje naše naselbine v Ameriki.

Nato smo umolknili. Pa to ni bil molk pozabe, marveč ravno nasprotno: za nami leži 6 mesecev trdega podrobnega dela in organizacije! Društveni ustanovitelj in točasni zastopnik za Ameriko, dr. Srečko Zamnjen je nastopil za sedanje čase gotovo trnjavo pot od naselbine do naselbine, da osebno poroča o razmerah v stari domovini in organizira pomoč. Doslej je obiskal del vzhoda, Minnesoto Montano, Washington, Wyoming, Colorado in Californio. V Jolietu je poročal na letnem zborovanju Glavnega odbora K. S. K. Jednote, kateri se je z gorkim sočutjem zavzel za rešilno akcijo in obljubil vso svojo moralno oporo in kar največjo materielno pomoč iz že v ta namen nabranega sklada.

Z enakim globokim razumevanjem in plemenito velikodušnostjo so ga sprejeli tudi po drugih naselbinah. Povsod so priredili sorojaki v ta namen dobro obiskane meetinge čč. gg. župniki so priporočili akcijo v cerkvi in organizirali posebne nabiralne akcije po naselbinah, kolektorji so obiskali hišo za hišo, šolski otročki so zbirali pennyje, ki so si jih pritrgali pri sladčicah, gospe so organizirale dobrodelne večere, mladina pa zabavne prireditve in koncerte, uplivnejši možje so šli do bank in tvrdk ter sami darovali večje svote, posebno pa so se izkazala tudi društva ki so skoro vsa odglasovala po $20 do $200 za Mladinske domove.

Vse nabrane svote smo pošiljali sproti centrali "Društva za mladinske domove" v Ljubljano. En del denarja smo uporabili za vzdrževanje obstoječih Mladinskih domov, preostalo smo naložili plodonosno na banko do časa, da začnemo z zgradbo novih Mladinskih domov, kar se zgodi kar čim preje, čim bomo imeli dovolj sredstev. Da zadostimo vsem potrebam, bi nam trebalo vsaj $100,000... Pa smo društvo in naši otroci, iz srca hvaležni za vse, kar smo prejeli! Kar imamo, dragi dobrotniki, to Vam damo v povračilo: Našo vsakdanjo molitev in pa dosmrtno hvaležnost!

Še te naslednje dni objavimo izkaze darov in velikodušnih darovalcev iz posamenih naselbin, ter izkraze v domovino poslanih svot.

Ob enem pa prosimo prisrčno še preostale naselbine: Bodite nam i Vi enako naklonjeni in dobri, ko Vas obišče naš zastopnik dr. Srečko Zamjen. Stiska in zatiranje našega naroda doma naraščata od dne do dne in Vi, predragi ameriški sorojaki ste edino in—zadnje upanje!

Društvo za mladinske domove v Ljubljani, dne 29, junija 1922.

Fran Lavtizar, predsednik.
Dr. Srečko Zamjen, tajnik.

ZA RESNICO.

Osemnajst obrambnih govorov. V stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani govoril
dr. Mihael Opeka
stolni kanonik

Iz zbirke: "Za resnico" v Ljubljani 1921.
Založba prodajalne K. T. D. H. Ničman.

Čudeži in Čudodelnik.

II.

Danes bom začel brez vsakega uvoda. Zelo moram varčevati s časom. Govoriti mi je — kakor sem zadnjič napovedal — o čudežih Kristusovih. —

*

Jezus je delal raznovrstne čudeže; izpremenil je n. pr. vodo v vino in nasitil dvakrat na tisoče ljudi z malo kruhi in ribami; izganjal je hudobne duhove in pomiril vihar na morju; ozdravljal je samo s svojo besedo vsakovrstne bolnike, obujal mrtve in sam veličastno vstal od mrtvih. — Tako pravi nakratko Katekizem in nekaj več o posameznih čudežih smo slišali vsi v Zgodbah Sv. Pisma. —

Toda proti čudežem Kristusovim vstajajo odločno sovražniki sv. vere. Eni tajo dogodke same. Ni res, pravijo, da bi se bile te stvari kdaj zgodile! — Kako da ne? Tako, pravijo, ker evangelijem, ki nam o njih pripovedujejo, ni verjeti. Evangeliji niso zanesljive knjige. — Zakaj ne? vprašam. (Pazite! Odbijal bom sproti sovražne napade.) Zakaj bi torej evangeliji ne bili zanesljivi? — Pred vsem, pravijo, zato ne, ker niso res spisani od apostolov in apostolskih učencev, marveč so pozneje pod vržene knjige. — Počasi! Te trditve naši nasprotniniki nikdar ne bodo dokazali. Pač pa jim lahko dokažemo mi s premnogimi in neovrgljivimi dokazi, da so evangelije res spisali apostolski možje sv. Matej, Marka, Luka in Janez v prvem stoletju. Saj je že vsebina evangelijev sama po sebi taka, da smo prisiljeni reči: Tega ni mogel pisati nihče drugi nego možje, ki so ali sami videli ali pa od očividcev slišali to, kar so zapisali — tako živo in nazorno, tako natančno in točno so v evangelijih popisane vse podrobnosti raznih oseb, dogodkov, krajev, šeg td. Razen tega pa imamo za apostolski izvor evangelijskih spisov ohranjena pričevanja cerkvenih pisateljev iz najstarejših časov noter do prve polovice drugega stoletja. Žal, da ne utegnem o tem obširneje govoriti! Toda pogumno rečem, da imamo toliko krepkih dokazov za to, da evangeliji niso kaki podvrženi spisi, kolikor jih ni na razpolago zanobeno drugo staro zgodovinsko knjigo, o katere poštenosti nič ne dvomimo. Z vso pravico je dejal že sv. Avguštin: Če knjige, ki jih Cerkev kot apostolske označuje in hrani — to so pred vsem evangeliji — glede svojega izvora niso nad vsak dvom vzvišene, potem ni nobene knjige katere pristnost bi nad vsak dvom vzvišena bila. — Toda, pravijo nasprotniki, evangeliji so bili lahko pozneje popačeni in zlasti dogodki o čudežih dostavljeni. — Nikakor ne! Nič ni bilo v teh spisih ne dodanega, ne izpuščenega, ne premenjenega. Ni moglo biti! Zakaj evangeliji so, komaj spisani, postali takoj sveta lastnina vseh krščanskih občin, ki so jih čuvale kakor punčico svojega očesa, tako da je bilo v prvih stoletjih vsako popačenje izključeno. Pozneje pa tudi niso bili pokvarjeni. Dokaz je tu; zakaj najstarejši izvod, ki jih imamo iz 4. stoletja, popolnoma soglašajo z evangeliji, kakor jih beremo še dandanes. — A brezverci ne odnehajo! Bodisi, pravijo, toda potem so pa evangelisti o Kristusu napisali bajke, in ne zgodovinskih dogodkov. — Ta trditev je še najhujše natolcevanje. Kakor da bajke? Poštenjaki, kakor so bili, nas evangelisti pač niso hoteli namenoma varati. Kaj pa bi bili tudi imeli od tega?.... Sami pa tudi niso mogli biti varni, da bi bili videli ali za resnične sprejeli stvari, katerih ni bilo; saj niso bili histerično bolni ljudje, saj so imeli vse svoje zdrave čute skupaj! In saj življenja in čudežnih del Jezusovih, katere so nam popisali, niso videli samo oni, marveč tudi nešteti drugi ljudje, prijatelji in sovražniki Jezusovi. Ali se ne bi bila vsa javnost takoj dvignila zoper evangeliste, če bi bili le-ti izdali o Jezusu neresnične bajke? Bajke, prijatelji! Kako naj bodo čudeži Kristusovi izmišljene bajke, če se je pa prav zaradi čudežev Kristusovih tako naglo širilo krščanstvo; če so pa apostoli in evangelisti sami šli za Kristusa, Čudodelca — v trpljenje in smrt; če so šle v smrt zanj neštete množice sv. mučenikov! Za bajke, za laži se ne umira, prijatelji! — Bajke! Kako naj se rodijo bajke o Kristusu komaj par let po njegovi smrti — v času, kakršen je bilo prvo stoletje krščanstva, ko je v celem rimskem cesarstvu med Judi in Grki in Rimljani cvetela najvišja kultura!.... V takem času so bajke nemogoče! — Bajke! Kako bajke, če so pa priznavali čudeže Kristusove sami sovražniki duhovni in farizeji — ker ta človek veliko čudežev dela? (Jan. 11, 47.) In če priznava čudeže tudi judovski Talmud? In če zgodovinar Josephus Flavius imenuje Jezusa čudodelnika in e sami poganski pisatelji prvih stoletij dogodkov tajiti ne morejo in tudi ne tajé?....

Ne, po tej poti sovražniki Kristusovih čudežev ne pridejo naprej. Pristnost evangelijev zastonj izpodbijajo, njihovo nepokvarjenost zastonj napadajo, verjetnost evangelistovskih poročil zastonj sumničijo. Dela Kristusova, v evangelijih popisana, so tako dobro in bolje izplačana dejstva kakor katerikoli drugi zgodovinski dogodki; po pameti nihče ne more dvomiti, da so se res zgodila: kakor nihče pameten ne dvomi nad deli, ki jih sporoča zgodovina o Aleksandru Velikem, o Juliju Cezarju, o Napoleonu in drugih možeh, ki so na zemlji velike reči naredili ali pa le velike reči podrli — kakor pravi sloveči govornik p. Roh.

Vprašanje je zdaj le: Ali so dela Kristusova, ki jih kot zgodovinskih po pameti zavrečini mogoče (opazili ste, da poudarjam po pameti, ker po nespameti vse lahko tajimo) ali so tedaj dela Kristusova pravi čudeži, ali niso? — In tu prihaja druga četa brezvernih modrijanov, tsti, ki dogodkov ne zanikujejo, pač pa jih hočejo razložiti brez višje moči, po naravnih potih, bi morali pravzaprav reči; zakaj na mnoge in razne načine poskušajo in se trudijo, da bi prišli do cilja. Do tistega cilja, katerega je tako grobo izrazil s sovraštvom do krščanstva napoljeni nemški panteist David Strauss, reče: Kdor hoče duhovnike (Strauss ne pravi duhovnike, ima drug izraz, ki ne spada na prižnico in ne med olikane ljudi!) — kdor hoče duhovnike pregnati iz Cerkve, ta mora prej čudež pregnati iz vere. — Dobro; kako torej hočejo v Jezusovih delih ustajati božjo moč? Kako jih razločiti po ravnih potih? Poglejmo! — Ob ovčji kopeli v Betzajdi leži 38-letni bolnik — mrtvouden, da se ne more sam niti ganiti. Kristus pride, ga vidi, mu reče: Vstani! Vzemi svojo posteljo in hodi! In mož je v hipu zdrav, vstane, spravi skupaj svoje borno ležišče in gre. (Jan. 5.) — V Kafarnavmu umira sin kraljevega uradnika. Jezus pride v Kano Galilejsko, kraljevi uradnik mu prihiti naproti in ga prosi, da bi šel ž njim in mu ozdravil sina. Jezus odgovori: Pojdi, tvoj sin živi! In sin je bil ozdravljen isto uro. (Jan. 4.) — Gobav človek zagleda prihajajočega Gospoda in mu zakliče: Gospod, če hočeš, me lahko očistiš! In Jezus stegne svojo roko, se ga dotakne in reče: Hočem, bodi čist! In v trenutku ga zapusti gobova bolezen. (Luk. 5.) — Slepi Bartimej sedi ob poti v Jeriho in prosi vbogajme. Sliši, da prihaja Jezus. Začne vpiti: Sin Davidov, usmili se me! Jezus mu reče: Kaj hočeš, da ti storim? Slepec odgovori: Učenik moj, da vidim! Jezus: Pojdi, tvoja vera te je ozdravila! In slepec izpregleda in gre za njim. (Mark. 10.) — Dovolj te vrste zgledov! Katere moči ozdravljajo tako, povejte, o sovražniki Kristusovi? Vi pravite, da je Kristus poznal skrite moči prirode. Kako se pravi tem močem? Imenujte jih! Dokažite svojo trditev, o poniževalci Gospodovi! Kdo je Kristusu odkril te moči? Kako, da jih ni nihče drugi nikoli uporabljal?... Nimate odgovora? Nimate ga! — In ali se ne zdite sami sebi smešni, če hočete vedeti, da je delalo tako čuda tisto posebno zaupanje, ki so ga bolniki imeli do Kristusa, da jih je delala zbujena živa vera, domišljija — sugestija, avtosugestija, kakor pravite. Ni mi na mislih, da bi oporekal zdravnikom-veščakom, ki trdijo, da sugestija in avtosugestija nista brez nekega gotovega vpliva pri gotovih duševno- nervoznih boleznih. Toda če sem gluh ali slep mutast ali poln gob in ules na telesu, zastonj je: nobeno prigovarjanje zdravnikovo, nobena zbujena vera, nobena samodomišljija — ne sugestija, ne avtosugestija me ne bodo ozdravile! Le kar poizkušajte gospodi zdravniki, in vi neozdravljivo boltemini siromaki, le poizkušajte s temi cenenimi zdravili! Prigovarjajte, zdravniki, slepcem, naj izpregledujejo, sugerirajte hromim, naj hodijo — in vi bolniki z zevajočimi ranami na telesu, domišjujte si prav živo, da ste takorekoč popolnoma zdravi in zaceljeni; vi gluhi, prigovarjajte sami sebi, da morate preslišati; vi mutasti, sugerirajte si, da morate izpregovoriti.... videli boste, če pojde.... Šale, neumestne norčije so to — in ne resnobna govorica! — In kaj hočejo brezverni nasprotniki Kristusovi z magnetizmom in spiritizmom? Kdaj so bili pojavi le-teh — kolikor jih je sploh ugotoviti mogoče — le oddaleč podobni delom Kristusovim? Kdaj so magnetične in spiritične moči odkrito dostojanstveno in dobrotljivo ozdravljale bolnike vseh vrst? neozdravljive bolnike? celo oddaljene bolnike? ozdravljale hipno? In kaj — ali naj razložimo s spiritizmom in magnetizmom, s sugestijo in avtosugestijo tudi čudežna dela na mrtvi prirodi: izpremenjenje vode v vino? hipno pomirjenje morskega viharja? hojo po vodi kakor po suhem? pomnoženje kruha, da se nasiti 5000 lačnih ljudi in še celi koši kruha ostanejo? Kje so moči, razen božjih, ki bi take reči dovrševale? — A kaj pa šele, ko pride Kristus v Najm in neso mrtvega mladeniča, sinaedinca matere-vdove, in se Gospod približa nosilcem, jim veli obstati in zakliče: Mladenič, rečem ti: Vstani! — in mladenič vstane in živi! (Luk. 7.) — Ali ko pride v hišo Jairovo in prime za roko njegovo mrtvo hčer in jo obudi v življenje? (Mark. 5.) — Ali ko ga spremijo h grobu prijatelja Lazarja, ki že štiri dni trohni v grobu, in zapove: Odvalite kamen! in zakliče z velikim glasom: Lzaar, pridi ven! — in se Lazar živ prikaže iz groba? (Jan. 11.).... Kako se je to zgodilo? Vstanite, napadalci Kristusovi! Jasno govorite! Nič ne jecljajte! Kaj — ali slišim prav? Vi imate pogum govorite, da so bili to le navidez mrtvi ljdje, in Kristus da je le tako delal, kakor da jih je k življenju obudil?.... O sramota! o grdobijah! Tu se pač izpolnjuje, kar pravi psalmist: Lažnive priče so se vzdignile zoper mene — in hudobija je sama sebi lagala! (Ps. 21, 12.) Pred vsem: kako naj bi bil Kristus vedel, da so to navidez mrtvi in da bodo prebudili prav tisti hip? In potem — strašna je misel —: po vašem bi Kristus vedoma slepil ljudstvo, vedoma lažnivo izjavil poslancem Janezovim, da on obuja mrtve?.... (Luk. 7.) Bil bi lažnik in goljufiv zavajalec ljudstva?.... Ali si upate to reči? Vi, ki na drugih mestih svojih spisov ne morete drugače, nego da slavite Gospoda kot najvišjega in najmodrejšega človeških otrok, kot najvzvišenejši vzor človeštva — tako čistega in resničnega, kakor nihče pred njim, in nihče za njim. .... Ah zares, lagala je hudobija človeška — sama sebi je lagal!

*

O čudežu Jezusovega vstajenja od mrtvih bom govoril ob svojem času posebej. Ni mogoče vse naenkrat. Še tako sem moral tvarino hudo stisniti in se omejiti le na nekatere glavne stavke. Vendar upam, da sem vam pokazal, da stoje čudeži Kristusovi trdno proti vsemu, s čimer bi jih hoteli podreti tisti, ki bi hoteli Kristusa oropati njegovega božanstva. Da, za to jim gre! V Kristusu bi navsezadnje še pustili plemenitega človeka, velikega modrijana, vzvišenega ljubitelja ljudstva — in kar še takega hočete — samo Boga ne! Boga pa nevera noče — ne nevidnega v nebesih, ne v človeškem mesu vidnega na zemlji!

Toda zastonj se trudijo! Kristus je prav s svojimi čudeži dokazal, da je Sin božji in pravi Bog. Sam se je skliceval na nje, ko je jasno in določno izpovedaval svoje božanstvo. — Ako ne delam del svojega Očeta, mi nikar ne verjemite, ako jih pa delam in ako meni nočete verjeti, verjemite delom — je dejal nevernim Judom. (Jan. 10, 37—38.) In čudeži, božja dela, ne morejo potrjevati drugega nego resnico. Zato: Resnično, ta je Sin božji... (Mat. 27, 54.)

Pa tudi način sam, kako je Jezus čudeže delal, pričuje o njegovem božanstvu. Zapovedoval je naravi ne kakor tak, ki ima od Boga moč, marveč kakor tak, ki ima božjo moč sam v sebi. Mladenič, rečem ti: Vstani (Luk. 7, 14.) Hočem, bodi očiščen! (Mat. 8, 3.) Kakor Oče mrtve obuja in oživlja, tako tudi Sin oživlja, katere hoče, pravi sam pri sv. Janezu. (Jan. 5, 21.) Moč je izhajala iz njega in je vse ozdravljala — pravi sv. Luka. (Luk. 6, 14.) Moč njemu lastna, njemu bistvena. To pa je moč Gospodarja, oblast Sina v hiši svoji — kakor pravi apostol do Hebrejcev (3, 6.) — Sina, ki je pravi Bog od pravega Boga. Amen.

PRESTAVA NEKATERIH BIBLIČNIH IMEN.

V sv. Pismu in evangelijih večkrat čitamo kako tujo besedo, koje pomen nam morda ni jasen. Tukaj navajamo prestavo nekaterih teh imen kakor sledi:

1 srebrni talent (denar) bi bil vreden $538.00
1 zlati talent pa $13,809
1 srebrni krajcer 13 centov
1 vinar 3 cente
1 srebrni shekel 50c
1 gerab 1 cent
1 ephab je vseboval 7 galon in 5 pintov.
1 hin je vseboval 1galono in 2 pinta.
1 firkin je vseboval 8 in 7 osmin galone.
1 omer je vseboval 6 pntov.
1 cab je vseboval 3 pinte.

Dolžina enodnevnega potovanja je znašala 23 in 1 petino milje.

1 sobotno potovanje 1 angleško miljo.
1 cubit je bil približno 22 palcev.
1 ped je merila 9 palcev.
1 širina roke pesti 3 in 5/8 palcev.
1 širina 1 prsta 1 palec.

KAKO JE S PRISELJEVANJEM V AMERIKO?

Nova postava, ki je veljavna do 30. jun. 1924., ne zabranjuje priseljevanja, temveč ga samo omejuje in sicer letno na 3 odstotnega onega števila ljudi, ki jih je imela kaka narodnost v tej deželi leta 1910.

Na podlagi te postave pride lahko na leto iz Jugoslavije 6405 oseb, iz Italije 42,021 in Avstrije 7444. To število se imenuje **letna kvota** kake države.

Priseljevanje se šteje h kvoti one države, pod katero sedaj spada kraj, kjer je bil priseljenec rojen.

Uradno leto za priseljevanje se pričenja 1. julija in se zaključi na 30. junija.

V enem samem mesecu ne more priti več priseljencev kakor ena petina letne kvote, to je iz Jugoslavije 1280, iz Italije 8404, iz Avstrije 1488 oseb. To število se imenuje mesečna kvota.

Ako pride vsak mesec polno dovoljeno število ljudi iz kake države, tedaj je letna kvota za dotično državo izčrpana v 5 mesecih, drugače pa priseljenci toliko časa lahko prihajajo, da se število dopolni.

Ko je enkrat kvota polna, tedaj se splošno priseljevanje iz dotične države ustavi do naslednjega 1. julija. Kdor od onih potnikov, ki so namenjeni v Ameriko, ne bo prišel to leto na vrsto, bo prišel lahko po 1. juliju 1923.

So pa gotove izjeme, v katerih naselniška postava dovoljuje vstop tudi potem, ko je letna kvota za dotično državo že izčrpana. — Te izjeme so:

1. Osebe, ki so bile v Združenih državah in so šle v stari kraj ter se v teku 6. mesecev vrnejo v Združene države. Vsak nedržavljan torej, ki gre v stari kraj na obisk, ima postavno pravico vrniti se v 6. mesecih, ne glede na letno ali mesečno kvoto in ne glede na to, če znajo pisati in brati ali ne.

2. Žene in otroci pod 18 letom onih rojakov, ki so postali ameriški državljani: ako ima torej kak rojak drugi državljanski papir in ima v starem kraju ženo in otroke pod 18. letom, jih vedno lahko dobi k sebi ne glede na letno kvoto države iz katere prihajajo. Ti otroci postanejo ameriški državljani šele tedaj, ko stopijo na ameriška tla.

Otroci naturaliziranih državljanov, stari nad 18. let, so podvrženi istim neselniškim določbam kakor drugi priseljenci.

3. Oni otroci ne-državljanov, ki so bili rojeni v Zdr. državah in so šli v stari kraj pod takimi okoliščinami, da niso zgubili državljanstvo.

4. Umevno je, da naturalizirani državljani vsak čas lahko pridejo nazaj v Ameriko, ako gredo v stari kraj.

5. So še druge izjeme, ki pa ne pridejo v poštev pri naših rojakih.

Ako hočeš izvedeti, kaj tvoji prijatelji v tvoji nenavzočnosti o tebi govore, poslušaj sodbo o drugih prijateljih ko si navzoč.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1004 N. Chicago St. JOLIET, ILL.
Telefon 1048.

Naročnina:
Za člane, na leto $1.20
Za nečlane $2.00
Za inozemstvo $3.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA.
Mainted by and in the interest of the order.

Issued every Wednesday.

OFFICE:
1004 N. Chicago St. JOLIET, ILL.
Phone: 1048

Pod italijanskim jarmom.

Med vsemi narodi na svetu so Slovenci na Goriškem, oziroma Primorskega najbolj omilovanja vredni. Še pred razsulom Avstrije so trpeli pod avstrijskim jarmom, zdaj je pa delo njih preganjanja prevzela Italija.

Hudo je bilo pod črnožolto Avstrijo, ki jim ni hotela dajati ustavno zajemčenih narodnih pravic; poleg tega so morali v primorskih krajih živeči Slovenci tudi dosti pretrpeti od strani svojih domačih sovražnikov, italijanskih renegatov, katerim so bili Slovenci najhujši trn v peti.

Vse to nekdanje trpljenje Slonvencev na Goriškem pa ni niti primerjati s trpljenjem pod sedanjim italijanskim jarmom. Ko čitamo o vedno novih nasilstvih in grozodejstvih na Goriškem, moramo nehote vzklikniti: Ali je kaj takega sploh mogoče v sedanjem kulturnem stoletju? Saj vendar ne živimo več v turških časih! Svetovna vojna je končana; vsepovsod se države in narodi pripravljajo na ohranitev stalnega miru in na boljšo bodočnost. Žal pa, da kaj takega ni najti med našimi zabarantanimi Slovenci pod italijanskim jarmom.

Dne 13. julija so Slovenci v Trstu obhajali drugo obletnico, odkar so jim fašisti zažgali Narodni Dom. Temu nasilstvu so sledila še druga: zažgali so jim tudi Narodni Dom v Barkovljah, pri Sv. Ivanu in drugod; zadnje fašistovsko nasilje se je pa vršilo dne 22. julija t. l. v Drežnici in Kobaridu blizu Gorice. O teh nasilstvih prinašamo danes bolj obširno poročilo na drugem mestu, ali v drugem članku.

Človeka se nehote loti srd pri čitanju takih novic, da se vpraša: Ali živijo ti naši teptani rojaki v Evropi, ali med kanibali v Afriki? Čemu italijanska vlada taka nasilstva podpihuje in trpi? Ali je to početje italijanskih fašistov znano Zvezi narodov in vrhovnemu svetu zaveznikov? Na minuli konferenci v Genovi in Haagu se je debatiralo samo o ruskem vprašanju; nihče pa tedaj ni črhnil besedice o naši slovenski Alzas-Loreni na Goriškem.

Da, v resnici lahko nazivamo neodrešeno domovino Slovencev z drugo Alzas-Loreno, kajti svetovna politika in minula svetovna vojna je nad pol milijona naših rodnih sobratov (Slovencev) zabarantala ter izročila italijanskemu žrelu.

Na kak način je sploh imela Italija pravico smatrati goriško ozemlje za svojo neodrešeno domovino (terra irredenta). Ali niso iste kraje, vasi, trge in mesta že pred več stoletji Slovenci ustanovili. Kdo zamore trditi, da je bila Gòrica sploh kedaj italijanska, ko nam že njeno ime kaže, da so jo Slovenci ustanovili?

Čemu je bilo na verzaljski mirovni konferenci določenih več plebiscitov za razne druge pokrajine, za Goriško pa ne? Ali 600,000 primorskih Slovencev nič ne šteje? Tu je bil izvržen največji narodni atentat na naše primorske sobrate, ker se jih je meni nič, tebi nič prodalo in zabarantalo. Nesrečni londonski pakt. Vražja verzaljska konferenca in razne delegacije, ki se niso ozirale na mednarodno pravo, da bi tudi primorskim Slovencem dovolile plebiscit.

K prodaji naših primorskih Slovencev je žal, tudi dosti pripomogla Srbija. V Parizu na konferenci je izročila Italijanom brez dovoljenja nad 600,000 prizadetih primorskih Slovencev samo da je dobila par dalmatinskih otokov in nekaj skalnatega obrežja. To dejstvo nam je osebno potrdil neki član bivše slovenske delegacije v Parizu; vse naše prodane primorske sobrate ima zloglasni Pašič na svoji vesti.

Ali dandanes sploh ni nobenega pripomočka, da bi se vedno trajajoča nasilstva napram zatiranim goriškim Slovencem ustavilo in omejilo? Kaj sploh zmore pet slovenskih poslancev v rimskem parlamentu, če bi predložili kako tozadevno interpelacijo? Kako spoštuje Italija te poslance se je že večkrat javno pokazalo. Nedavno so fašisti celo tržaškega slovenskega narodnega poslanca Rev. Virgil Ščeka nekje javno napadli in ranili in so za to svoje početje ostali nekaznovani.

Po naših mislih je sveta dolžnost vseh slovenskih poslancev v Belgradu, da dvignejo svoj glas pred javnostjo in se zavzamejo za svoje zatirane sobrate na Primorskem; rešiti danes izpod italijanskega jarma jih menda ne bo mogoče, pač se pa lahko nadaljna nasilstva s protestom države SHS ustavi, saj je vendar tudi belgrajska vlada pripomogla k prodaji teh nesrečnikov v italijanske roke.

Tudi mi, ameriški Slovenci bi morali nekaj v tem pogledu ukreniti. Kje je Jugoslov. Republ. Združenje? Narodna Zveza? Tudi zdaj bi bilo umestno ameriško javnost seznaniti kako počenjajo Italijani z našimi rodnimi sobrati na Primorskem. Osobito naše slovensko časopisje naj bi v tej zadevi stopilo na noge. Nekateri listi le oznanujejo boljševiški evangelij našemu narodu. Po cele strani čitamo samo o Rusiji in boljševikih. Ali imamo sploh ameriški Slovenci kako krvno zvezo, ali stik z boljševiki?? Ali nam niso naši zatirani in prodani bratje na Goriškem več, kot pa neznani teroristi na Ruskem?

Da bi ameriško javnost seznanili s trpljenjem nad 600,000 naših narodnih sobratov v stari domovini bi bilo umestno vsa poročila o nasilstvih in grozodejstvih Italijanov prestaviti na angleščino in obelodaniti. Na ta način bi postavili v pravo luč italijansko vlado, ki si je na krivičen in vnebovpijoč način podjarmila najleppše kraje naše stare domovine in toliko njenega slovenskega prebivalstva. Razbobnajmo v svet, da je ob sinji Adriji in zeleni Soči še ena Alzas-Lorena, in dokler se tega ozemlja ne vrne zopet Slovencem bo ostal za vedno v svetovni zgodovini neizbrisni madež izza minule vojne povzročen po izdajalski Italiji.

FAŠISTOVSKA GROZODEJSTVA NA GORIŠKEM.

Dne 15. julija so odkrili Italijani na Krnu spomenik padlim vojakom z veliko slovesnostjo. — Zgodilo se je pa, da je bil spomenik takoj nato po neznanisili pokvarjen in sicer je bila odkrita 80 kg. težka bakrena plošča, katere je bil kos tudi odbit. Radi tega so domači kobariški fašisti, katerih je 18 po številu in ki jih vodi neki Alemente Giuseppe, vrgli Volaričev spomenik na tla, zakurili sredi trga kres, vlačili kip okrog in nazadnje opravili, ko je bil že popolnoma razbit, svojo potrebo nanj. Pri vseh teh dejanjih pa so pripomnili, da je to šele pričetek. In res so bili fašisti z neznansko naglico obveščeni, mobilizirani in že v Kobaridu. Obiskali so Kobarid v četrtek dne 22. nakar so odšli, vrnili pa so se v petek v toliko večjem številu, do 200 ljudi. Pravi teror je pričel šele sedaj. Šli so po hišah, grozili ljudstvu na cesti, pili in jedli, poleg tega so pobrali vse slovenske napise, znesli jih pod lipo na trgu in zažgali. Zgorela je tudi lipa, ki so jo drugi dan še posekali in odnesli kos kot vojno trofejo s seboj. — ljudi vodil je fašiste zopet že omenjeni Clemente. Vse to se je vršilo, ne da bi počakali, da bi dognali, če so dejanje res izvršili Slovenci.

Med tem se je stvar že raznesla po vsi kobariški okolici. Ljudstvo je bilo silno preplašeno. Bežalo je na vse strani. V Drežnico v petek zvečer. Pred njimi so pridolžili, da so napravili dejanje na Krnu. Fanti- či imajo po 12, in 16 let. Najmlajšega so že ispustili. Sploh je dognala komisija, da ti dečki niso mogli izvršiti omenjenega dejanja. Vendar so prišli fašisti v Drežnice v petek zvečer. Pred njimi so prišli orožniki, ki so naznanili županu in županiku, naj beže. Županika ni bilo več doma, zbežal pa je župan. Orožniki niso niti s prstom ganili ko je prišlo do 80 fašistov (na 2 avtomobil). Ti so zažgali župnišče, ki je zgorelo od tal. Zgorel je tudi neki hlev. Hoteli so zažgati tudi neko drugo hišo, ki so jo zamenjali za županovo. Gasiti niso pustili. Trobentača, ki je naznanjal ogenj, so pretepli. Panika v vasi je bila strašna ob največjem nalivu je vse bežalo na prosto in v gozdove.

Ko so fašisti opravili svoje delo v Drežnici so prišli okrog šeste ure zjutraj v Staroselo, kjer je g. župnik ravno obhajal sv. mašo. Hodili so po cerkvi, glasno govorili in motili duhovnika. Med mašo še so drugi obiskali župnišče, premetali in razbili vse, ukradli 2200 lir župnikovega denarja in 20—25 lir cerkvenega denarja v drobižu. V dvorani "Bralnega društva" sco zažgali harmonij in razmetali knjige. Vseh šip so razbili 90.

Ko so se vrnili v Kobarid, so hoteli zažgati tudi trg, posebno cerkev, in župnišče. To so pravočasno preprečili. Nato so fašisti odšli. To je samo kratko poročilo in v glavnih obrisih. K zadevi se bomo povračali v potankostih še in še. Ljudstvo, ki je zbežalo, se ne upa povrniti. Med begunci je tudi kobariški g. dekan. Izrazili so se baje fašisti, da morajo Slovence pobiti. Po drugi strani se čuje, da je ves dogodek samo uprizorjena proti avtonomična gonja. Res, žalostno!

Dogodek je vzbudil velikansko pozornost in ogorčenje tudi v poštenem delu italijanske javnosti. "Il popolo friulano" priobčuje uvodno obširno objektivno poročilo o zločinski ekspediciji fašistov in obeta zanimiva razkritja o namenu te akcije, ki meri na to, da bi se goriško prebivalstvo ustrahovalo, ker zahteva avtonomijo dežele. Zlodejstvo je bilo spočeto v Vidmu in pomeni atentat na celo deželo.

Joliet, Ill., mesto bodočnosti.

Čeravno pravijo, da je "lastna hvala, cena mala," hočemo vseeno za enkrat priobčiti nekaj podatkov o našem mestu Joliet, Ill., kar bo mogoče cenj. čitatelje širom domovine zanimalo.

Naše mesto nosi ime raziskovalca Louis Joliet-a, ki je živel v Montrealu, Kanada in trgoval s kožami. Joliet je l. 1673 spremljal slovečega misionarja in raziskovalca Fathera Marquette, ko sta odkrila veliko reko Mississippi in druge kraje v bližini michiganskega jezera. Rojen je bil Louis Joliet dne 21. sept. 1645 v Quebecu, Kanada, umrl je pa meseca maja l. 1700

Mesto Joliet je šesto največje mesto v državi Ilinois, ter šteje sedaj mesto samo 40,273 duš, z okolico (Township) pa 64,-675 prebivalcev; v 1 letu se je to število pomnožilo za 2334 stanovalcev. Slovencev nas živi tukaj nad 5000, Hrvatov je približno 2500; Srbov 100 Poljakov okrog 5000;Slovakov 3000, Nemcev 10,000, Italijanov 2000, Švedov 4000, Ircev 6000; ostanek se pa deli med druge narodnosti. Iz gornjih številk je razvidno, da tvorijo baš Slovani skoraj polovico vsega mestnega prebivalstva.

Vseh družin skupaj je v Jolietu nekaj nad 8000. Mesto Joliet je staro približno 100 let; zgodovina nam kaže, da so živeli tukaj in v okolici prvi naseljenci rodom Francozi; saj nosi več rek in okrajev še dandanes pristna francoska imena (Deplaines reka, ki teče skozi mesto) Du Page reka in okraj v bližini itd.)

Mesto se je pričelo osobito razvijati zadnjih 30—40 let. Še pred 35 leti so bile na kraju kjer se prostira danes naša slovenska naselbina še pustinje in z drevjem zaraščena zemlja; tu okrog so se osobito lovci kaj radi mudili in streljali razno divjačino.

Joliet narašča od dne do dne v industriji, to pa vsled izredno prikladne lege in prometne zveze, osobito glede železnic.

Ko bodo enkrat poglobili Desplaines reko in kanal, da bo prikladna za promet tudi velikih parnikov, potem bo Joliet vidoma in še bolj naraščal; lahko rečemo, da naše mesto čaka še lepa bodočnost.

Glavno prometno zvezo ima Joliet z milijonskim mestom Chicago, od kojega je samo 36 milj zapadno oddaljen. Sleherni dan križa naše mesto 83 osebnih in tovornih vlakov petih raznih železnic. Izvzemši mesto Chicago se skozi nobeno drugo mesto v Illinoisu toliko blaga po železnici ne prevozi. kot baš skozi Joliet.

Med Chicago in Jolietom teče lepa tlakovana državna cesta (Lincoln Highway), koje avtomobilisti ne morejo prehvaliti; zgradili bodo pa še eno glavno cesto do Chicaga naravnost po Broadwayu.

V Jolietu je danes 166 tovarn in raznih industrijskih podjetij z investirano glavnico nad 60 milijonov dolarjev. V Jolietu se je l. 1919 več blaga produciralo in več plačalo delavcev kakor v kakem drugem mestu države Illinois, izvzemši Chicaga. Najbolj znana in največja je žičarna in jeklarna, last jeklarskega trusta, kjer dela nad 3000 delavcev; jako dosti je v tej tovarni zaposlenih tudi naših rojakov.

Dasiravno v obče industrija tudi drugod letos ne cvete, je bilo letos v Jolietu na novo otvorjenih šest novih tovarn s skupno glavnico $750,000.—. V Jolietu imamo sedaj največ tovarn za stenski papir, šest po številu tako da je naše mesto središče za izdelovanje tega blaga v celi Uniji.

Prihodnje leto bodo v Jolietu zgradili največjo parno pralnico na svetu (The Amer. Institute of Laundering), ki bo nekak učni zavod za delavce te obrti; veljala bo $1,000,000. Dalje bodo zgradili na južni strani mesta blizu železniških tirov velikansko, $3,000,000 vredno železnišo skladišče; takih skladišč bo 5 v bližini Chicaga; nedaleč od Jolieta v Romeo, pa gradi Standard oljna družba (John D. Rockefeller) novo tovarno petrolejskih izdelkov, ki bo veljala $2,500,000.

Druge znane tovarne kjer delajo tudi naši Slovenci so: tovarna za podkve, za žveplenke, za kuhinjske peči, kotle, i.t.d.

V Jolietu imamo šest denarnih zavodov, ki so imeli letos 30. junija nad $20,000,000 vlog. Najbolj bogata je First National banka s približno $10,000,-000 vlog, druga pa je Joliet National Banka s približno $6,000,000 vlog; na tej banki je naš rojak, Mr. John Dunda, bivši gl. tajnik K.S.K.J. in večletni predsednik nadzornega odbora dosegel častno mesto pomožnega bančnega blagajnika.

V Jolietu je vseh skupaj 60 cerkva, kapel in misijonskih hiš. V obče se zatrjuje, da je mesto Joliet po številu prebivalstva najbolj bogato na cerkvah, torej najbolj bogoslužno in verno; ni čuda, da ga nekateri Rimu primerjajo! Katoliških cerkva imamo štirinajst. Največja in najlepša cerkev v celem mestu je naša slovenska cerkev sv. Jožefa; ki ima tudi najlepšo farno šolo v kojo pohaja nad 800 otrok in največjo lastno cerkveno dvorano "Slovenija".

Naši Slovenci, osobito kar je prvih naseljencev imajo večinoma vsi svoje lastne hiše, razne trgovine in podjetja; tako je tudi na hribu, ali onstran vode.

Raznih slovenskih društev je v Jolietu okrog 20, največ (9) jih spada k naši K.S.K.J., ker je tudi sedež te Jednote v tem mestu.

Mestno službo imajo sedaj trije Slovenci: 1 je mestni inženir (Mr. Wm. Grahek), dva sta pa policaja Mr. Ivec in Judnič; v drž. kaznilnici pa opravlja službo stražniškega kapitana Mr. Fr. Knez. Častno mesto v javnem (političnem) življenju nam dela naš sosedni Rockdale, ki ima Slovenca (Mr. Fr. Gospodariča) za župana; tako je tudi skoro ves občinski urad v slovenskih rokah, v Jolietu je bil letos tudi en Slovenec izvoljen za pomožnega mestnega nadzornika (Supervisor) to je naš rojak John A. Težak.

NAVODILA ZA KOPANJE.

Illinoiški zdravstveni department je objavil nekaj navodil za preprečenje nesreč pri kopanju v rekah in jezerih in pri čolnarjenju v sedanjih vročih dnevih. Navodila slede:

Ne hodi v globoko vodo, ako ne znaš plavati.

Ne plavaj s polnim želodcem. Počakaj najmanj dve uri po jedi.

Ne plavaj, kadar ti je vroče.

Ne plavaj, ako imaš srčno napako.

Ne skakaj v vodo, ako ne poznaš primerne globočine na dotičnem mestu.

Ne muči se, ako te pod vodo ujame močan podtok; sila podtoka te vrže na površje.

Ne skakaj v vodo, držeč roki nad glavo, niti se ne smeš držati nazaj pri skakanju.

Ne kliči na pomoč v šali, kajti lahko se zgodi, da jo boš res potreboval pa je ne bo.

Seznani se z metodami za prvo pomoč utopljencem, da v slučaju nezgode lahko pomagaš sebi in drugim.

Za veslače, ki se v plitvih čolnih (canoe) radi podajajo na lagune in jezera, veljajo sledeča pravila:

Ne hodi v čoln, ako ne znaš plavati.

Ne veslaj tik za paročolnom, ki pušča za seboj valove.

Ne gugaj in ne pusti nikogar k sebi v čoln, kdor smatra guganje za veliko zabavo.

Ne spreminjaj sedeža, kadar enkrat sediš v čolnu, ker čoln se lahko nagne in pre vrne.

Ako skačeš iz čolna v vodo, ne poskušaj zlezti nazaj v čoln. Vsakdo ne zna tega.

Ako se čoln prevrne, ne obešaj se vsakomur za vrat. Primi se čolna, ki se dvigne in se dobro drži roba. Veslo je tudi dobro, ako ga moreš doseči.

Bodi hlanokrven in miren. Ako nisi — bodi rajši na suhem. "P."

V SENCI STARIH KOŠATIH DREVES.

V vročem poletju vsakdo rad sedi v senci košatega drevesa. Sicer pa prav malo ljudi če koliko truda se potrebuje, se varje zdravja pred boleznijo in gnilobo. Raznovrstni mrčes napada drevje, in gniloba je vedno na delu in bolno drevje ako se ga opusti gotovo izmrje prezgodaj. Enako je s človekom. Dobro zdravje in dolgo življenje zahteva stalno pažnjo želodca in prebavnih delov telesa ter glavni ključ do teh ugank je navadno tisto, ki vam odpira črева. Trinerjevo grenko vino je tisto zdravilo, ki vam drži črева v redu, pomaga prebavi in poveča slast do jedi, ter s tem vrejuje ves človeški ustroj v pravem stanju, da lahko bojuje mnogo številne bolečine, ki se pojavijo. Mr. John Skrdla nam piše iz Wilber, Neb.: "Trinerjeva zdravila so zanesljivi, še posebno Trinerjevo grenko vino, katero meni vedno pomaga in vsled tega mora biti vedno na mojem domu v omari. Jaz priporočam Trinerjeva zdravila vsakomur." Vstavite se pri vašem lekarnarju ali trgovcu z zdravili še nocoj in si kupite eno steklenico tega zdravila. (Adv.)

ZORMANOVE POEZIJE.

Kdor še nima druge izdaje poezij prvega in edinega ameriškega slovenskega pesnika, naj jih zanesljivo naroči. Knjižica stane samo $1.25. Dobiva se pri avtorju: Iv. Zorman 6820 Edna Ave., Cleveland, O.

Jugoslovanom iz Chisholma in okolice

Ta banka vam uljudno priporoča, da bi vse vaše bančne posle nam poverili ker:—

To je velika in varna banka, s skupnim premoženjem nad $1,600,000.00.

To je prikladna banka. Naši vložniki so naši prijatelji. Mi smo vedno z veseljem pripravljeni, da jim pomagamo ne samo v bančnih zadevah, ampak vsepovsod, kjer bi jim morda naša skušnja in nasvet kaj koristila.

Vaš rojak J. Osbolt je pri nas kot uradnik zaposljen. Obrnite se nanj, ker vam bo šel vedno rad na roke.

Vedno ko imate kako banko v mislih, obrnite se na

First National Bank
CHISHOLM, MINN.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, v državi Illinois, dne 12. januarja, 1898

GLAVNI URAD: JOLIET, Ill.

Telefon 1048.

Od ustanovitve do 1. junija 1922 skupna izplačana podpora $2,077,274.00.

GLAVNI URADNIKI:

Glavni predsednik: Joseph Sitar, 607 N. Hickory St. Joliet, Ill.
I. podpredsednik: Matt Jerman, 332 Mchigan Ave., Pueblo, Colo.
II. podpredsednik: John Mravintz, 1022 East Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Lekan, 406 Marble St., Joliet, Ill.
Blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620—10th St., Waukegan, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Jos. V. Grahek, 843 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.

NADZORNI ODBOR:

Frank Opeka, st. 26 Tenth St., North Chicago, Ill.
Martin Shukle, 811 Ave. "A", Eveleth, Minn.
John Zulich, 6313 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
John Germ, 817 East "C" St., Pueblo, Colo.
Anton Nemanich, st. 1000 N. Chicago St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Martin Težak, 1201 Hickory St., Joliet, Ill.
Frank Trempush, 42—48th St., Pittsburgh, Pa.
John Wukshinich, 5031 W. 23. Place Cicero, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6517 Bonna, Ave., Cleveland, Ohio.
R. F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
John Dečman, Box 529, Forest City, Pa.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Telefon 1048.

JEDNOTIN ODVETNIK:

Ralph Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na "GLASILO" K. S. K. JEDNOTE, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Uradno naznanilo.

IZ URADA GLAVNEGA PREDSEDNIKA K. S. K. J.

Društvene predsednike, tajnike in zastopnike se prosi, oziroma opominja, da pri izvrševanju kakih listin na glavni urad, n. pr.: uradna poročila, mrliške liste, ter sploh vse dopise spadajoče v glavni urad lastnoročno podpišejo. Na take listine v imenu društva, društvenega odbora ali posameznega odbornika naj se ne pritiska štampilije z imenom odbornika, marveč se odločno zahteva lastnoročni podpis.

Josip Sitar, gl. predsednik.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA K. S. K. J.

NAZNANILO ASESMENTA 8-22. ZA MESEC AVGUST 1922.

Imena umrlih članov in članov in članic.

Zaporedna številka 56.

3373 LOUISE GERBEK, stara 52 let, članica dr. sv. Alojzija 52, Indianapolis, Ind., umrla 30. maja 1922. Vzrok smrti: Pljučnica. Zavarovana za $500.00. Pristopila k Jednoti 18. sept. 1907. R. 45.

57.

1454 GEORGE BABICH, star 53 let, član dr. sv. Frančiška Sal. 29, Joliet, Ill., umrl 16. julija 1922. Vzrok smrti: Operacija na vtrganju. Zavarovan za $1000. Pristopil k Jednoti 29. junija 1896. R. 47.

58.

3586 FRANK MIKŠ, star 47 let, član dr. sv. Jožefa 53, Waukegan, Ill., umrl 3. junija 1922. Vzrok smrti: Rak na obistih. Zavarovan a $1000. Pristopil k Jednoti 20. januarja 1902. R. 40.

59.

2779 IVANA BEBER, stara 47 let, članica dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., umrla 24. junija 1922. Vzrok smrti: Želodčna in črevesna bolezen. Zavarovana za $500.00. Pristopila k Jednoti 22. junija 1906. R. 40.

60.

2052 JOSEPH LOZAR, star 59 let, član dr. sv. Janeza Krstnika 14, Butte, Mont., umrl 2. julija 1922. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovan za $1000. Pristopil k Jednoti 23. avgusta 1897. R. 51.

61.

6368 ALOJZ STERGAR, star 38 let, član dr. sv. Alojzija 52, Indianapolis, Ind., umrl. 8. julija 1922. Vzrok smrti: Pljučnica. Zavarovan za $500. Pristopil k Jednoti 17. decembra 1903. R. 31.

62.

8509 ŠTEFAN JUG, star 40 let, član dr. sv. Alojzija 52, Indianapolis, Ind., umrl 30. junija 1922. Vzrok smrti: Ubit na železničnem tiru. Pristopil k Jednoti 1. avgusta 1905. Zavarovan za $500. R. 34.

63.

19492 ANDRO KASUN, star 38 let, član dr. sv. Jurija 64, Etna Pa., umrl 1. julija 1922. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovan za $1000. Pristopil k Jednoti 15. julija 1913. R. 30.

64.

3613 JOHANA BENEDIČIČ, stara 38 let, članica dr. sv. Srca Marije 86, Rock Springs, Wyo., umrla 23. junija 1922. Vzrok smrti: Vnetje črev vsled vtrganja žolca. Zavarovana za $1000. Pristopila k Jednoti 23. aprila 1908. R. 31.

65.

1469 JOHN JURŠINIČ, star 39 let, član dr. sv. Janca Evangelista 65, Milwaukee, Wisc., umrl 11. julija 1922. Vzrok smrti: Vsled preveč zavžite opojne pijače. Zavarovan za $1000. Pristopil k Jednoti 20.

66.

19504 JOSEPH SUŠNIK, star 39 let, član dr. sv. Janeza Evangelista 65, Milwaukee, Wisc., umrl 11. julija 1922. Vzrok smrti: Vsled preveč zavžite opojne pijače. Zavarovan za $1000. Pristopil k Jednoti 20. julija 1913. R. 31.

67.

3993 ANDREJ STALCER, star 64 let, član dr. sv. Jožefa 57, Brooklyn, N. Y., umrl 12. junija 1922. Vzrok smrti: Influenca. Zavarovan za $1000. Pristopil k Jednoti 13. maja 1902. R. 55.

Imena poškodovanih in operiranih članov in članic.

73.

4105 ANNA RETEL, članica dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill., operirana 21. junija 1922. Opravičena do podpore $50.

74.

5663 FRANK TOLSTOVRSNIK, član dr. sv. Družine, 5 La Salle, Ill., operiran 22. maja 1922. Opravičen do podpore $50.

75.

13010 FRANK PIKE, član dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., operiran 30. marca 1922. Opravičen do podpore $50.

76.

7240 IGNAC SUSTAR, član dr. Vida 25, Cleveland, Ohio, operiran 3. junija 1922. Opravičen do podpore $50.

77.

6554 JOHN PUHEK, član dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich., opravičen do podpore $250 za izgubo vida na desnem očesu.

78.

1014 MARIJA VUKMANIČ, članica dr. Marije Sedem Žalosti 50, Pittsburgh, Pa., operirana 17. maja 1922. Opravičena do podpore $50.00.

79.

6509 JOSEPH ZORE, član dr. sv. Janeza Evangelista 65, Milwaukee, Wis., operiran 12. maja 1922. Opravičen do podpore $50.

80.

4610 MARY GREBENC, članica dr. sv. Antona Pad., 72, Ely, Minn., operriana 14. junija 1922. Opravičena do podpore $50.00.

81.

7481 ANA LESAC, članica dr. sv. Cirila in Metoda 90, So. Omaha(Nebr., operirana 19. junija 1922. Opravičena do podpore $50.00.

82.

10031 FRANK BOLTE, član dr. sv. Treh Kraljev 98, Rockdale, Ill., operiran 25. maja 1922. Opravičen do podpore $50.

83.

22695 JERNEJ GERBEC, član dr. sv. Jožefa 110, Barberton, Ohio, operiran 17. marca 1922. Opravičen do podpore $250 za izgubo vida na desnem očeu.

84.

7618 KATARINA STARK, članica dr. sv. Ane 156, Chisholm, Minn., operirana 13. junija 1922. Opravičena do podpore $50.00.

85.

22954 JOŽEF DUH, član dr. sv. Jožefa 168, So. Bethlehem, Pa., operiran 27. junija 1922. Opravičen do podpore $50.

Ime bolnega člana.

29.

19630 FRANK PIRŠA, član dr. Vit. sv. Mihaela 61, Youngstown, Ohio. Vzrok bolezni: Umobolen. Prijavil bolnim 1. sept. 1914. Na Jednoto pripada od 1. marca 1915 dalje. Zavaroval se proti dolgotrajni bolezni 17. avgusta 1913.

MLADINSKI ODDELEK.

139.

7065 KATARINA COLNAR, stara 5 let, 6 mesecev in 4 dni, članica dr. sv. Lovrenca 63, Cleveland, Ohio, umrla 27. junija 1922. Vzrok smrti: Davica. Pristopila 13. apr. 1921. Bila je članica 1 leto, 2 meseca in 14 dni. Starost prihodnjega rojstnega dne 6. let. Opravičena do podpore $140.00, kateri znesek je bil nakazan 6. jul. 1922.

140.

1898 JOHANA KERŽIČ, stara 6 let, 7 mesece in 13 dni, članica dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., umrla 4. jul. 1922. Vzrok smrti: Zobobol. Pristopila 10. dec. 1916. Bila je članica 5 let, 6 mesecev in 28 dni. Starost prihodnjega rojstnega dne 7 let. Opravičena do podpore $168.00, kateri znesek je bil nakazan 24. julija 1922.

Josip, Zalar, gl. tajnik.

Joliet, Ill., 29. julija 1922.

Sodba ameriškega dopisnika o Jugoslaviji.

Začetkom julija t. l. je bil priobčen v najbolj uglednem in znanem katoliškem tedniku "America" (št. 12.) zanimiv članek pod naslovom "The Balkans at Close Range" (Balkanci v tesni razdalji); ta zanimiv članek je opisal Eugene Weare, posebni dopisnik navedenega katoliškega magazina.

Mr. Eugene Weare piše v temu članku dobesedno sledeče:

"Krasen zadnji majski dan v Sarajevu; malem, čistem, lepem in privlačnem mestecu in po zunanje navidezno tudi napredujočim. Okolica tega mesta je naravnost divna, koje čarno balkansko solnce obseva z lepšim sijajem kot po drugih južnih krajih. Domače ljudstvo tukaj obstoja iz Bošnjakov, Hercegovincev, pomešanih s Turki in Srbi. Prva dva sta naravnost očarljiva. Tukaj v Sarajevu je mesto, kjer se iztok in zapad skupaj družita; ob reki Miljačaka stoji namreč krasna pravoslavna (grška) cerkev, blizu nje se pa prostira moderna turška mošeja, rasvetljena z električnimi žarnicami.

Nedaleč od te mošeje stoji šola. katero je še stara avstrijska vlada zgradila za izobrazbo turških pridigarjev. Nedaleč od tukaj se dviga katoliška stolna cerkev in semenišče, toda bolj v slabem stanju; v bližini te cerkve se prostira zgodovinski park, oo. jezuitov, kjer sta bila l. 1914 umorjena avstrijski nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova žena, koji umor je povzročil veliko svetovno vojsko. Juzniti so še pred vojno nameravali v onem parku zgraditi svojo cerkev in semenišče, v kojo svrho so imeli nabranih že 150 tisoč avstrijskih kron; toda srbska vlada je ta denar brez vsakega posebnega vzroka zaplenila s silo, ko se je nekega dne pri predstojniku jezuitov zglasil nek srbski častnik z nabasanim samokresom. Jezuiti so sedaj do cela brez denarnih sredstev. Dokler bo srbska vlada obdržala svojo oblast v teh krajih, bodo jezuitje, katoliški škofje in vsi drugi verniki, ki niso pravoslavni — goljufani, ropani in zasledovani. Meni se dozdeva, da je v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev že navada, da se Hrvate in Slovense kot katoličane prezira. Vse drugače je pa med pravoslavnimi Srbi in njih sosedi Rumunci, ki so iste vere, ti so z verskega stališča vedno pripravljeni pomagati drugdrugemu; jednak način najdemo tudi med Francozi in Angleži.

Za Sarajevom pride na vrsto drugo važno mesto, Belgrad; prestolica novoustanovljenega kraljestva na Balkanu, kot posledica vojne, ki se je vršila za samoodločevanje malih narodov. Belgrad je umazano, neprivlačno in sploh nezanimivo mesto, kjer živi kralj; vendar zadnji čas zelo napreduje, za kar se ima zahvaliti bogastvu in vstrajnemu delu Hrvatov in Slovencev. Vsi Belgrajčani imajo mastne vladne službe; ti ljudje zapovedujejo Hrvatom, Slovencem, Bošnjakom in Hercegovincem; izven Srba nima nihče drugi kaj posla pri vladi. Hrvati in Slovenci plačujejo davke, dobavljajo živila, med tem ko se Srbi v avtomobilih okrog vozijo. Ogri zatrjujejo, da so imeli Srbi najboljšo armado v minuli svetovni vojni. Morda? Tudi jaz povdarjam, da imajo sedaj baš Srbi v celi južnoiztočni Evropi najboljšo municijo, topove, zrakoplove in vojaško opravo. Vse to je pa v resnici tudi neobhodno potrebno v kraljevini, kjer prevladuje duh demokracije in kjer je bilo ustanovljeno načelo, da mora vladati "pravica nad močjo !?" — —

Pohitimo od tukaj naprej še v Zagreb, — staro in zgodovinsko mesto — čisto, privlačno in progresivno. Tu se prostirajo krasni parki in moderne ceste; vendar je tudi Zagreb, kot vsa druga evropska mesta preobljuden. Da dobiš sobo v kakem hotelu, se moraš najprvo zglasiti na policiji in ondi povedati, kam potuješ, koliko boš plačal za hotel, koliko časa misliš v mestu ostati itd. Vsepovsod, po hotelih, kavarnah, restavrantih, celo po cerkvah je nastavljena policija, ki vedno preži nate; pripeti se tudi da ti ukradejo tvoje potne listine, ali kaj drugega. Pri tem je važno, da so vsi policijski organi Srbi, in plačevati jih morajo pa Hrvatje; redko kakemu Hrvatu se tu in tam posreči, da bi dobil službo pri policiji, pri armadi, ali kako drugo vladno mesto na Hrvatskem. Na tisoče srbskih vojakov je torej videti vsepovsod; častniki so oblečeni, podobni konjičkom za igranje. Dasiravno je Hrvatska po veroizpovedanju katoliška pokrajina — nad 90% prebivalstva je versko vdana prestolu sv. Petra — vendar srbska vlada v Belgradu neprestano preganja katoliško Cerkev, škofe in duhovščino. Katoliško cerkveno lastnino je belgrajska vlada zaplenila, katoliške šole zaprla; tako tudi še vedno preganja katoliške škofe in duhovščino; prišlo je celo tako daleč, da se je katoliške cerkve izročilo posvetnim namenom; vsak tozadevni protest katol. cerkvene oblasti ostane brez uspeha.

In zdaj smo pa v Ljubljani. To je prestolica Slovencev, ki so najbolj katoliški izmed vseh Evropejcev. Po moči, eneržiji in verski praktiki, Slovenci nadkriljujejo celo Irce in Poljake. Katoličani imajo v Ljubljani veliko tiskarno, ki celo presega kako tiskarno v Združenih državah. Tu se izdaja 2 dnevnika, 2 tednika in 6 mesečnikov; pri tem delajo naravno dobro kupčijo. Tukaj naletimo na izborno skupino kulturnih duhovnikov in svetniškega škofa. V Sloveniji tvorijo tudi veličastno skupino šolske sestre, ki pošiljajo svoje redovniče celo v Chicago, Cleveland in drugod po zapadu, kjer živijo čvrsti ameriški Slovenci. Šolski otroci po nižjih razredih šol njih uzornih zavodov v Ljubljani so pa slabotni vsled slabe prehrane za časa minule svetovne vojne.

Vsepovsod, kamor se obrneš v Ljubljani, najdeš še sledi avstrijskega vpliva. Ozke ceste so razpeljane po velikih ovinkih, vendar so snažne; med drugimi trgovinami je najti tukaj tudi več prodajaln s cerkvenimi potrebščinami in nabožnimi slikami, kakor v starodavnem Solnogradu. Srbsko policijo, vojaštvo, vladne uradnike in slike srbskega kralja lahko vidiš vsepovsod; narodna zastava je višnjeve, bele in rdeče barve. Nek, že postarani duhovnik mi je pripovedoval, da je vsa Ljubljana postala že skoro blazna na ameriške kino slike. V Ljubljani pije vsakdo pivo; ženske tukaj še ne kadijo cigaret. Tukaj je številno krasnih cerkva, katere radi obiskujejo moški in ženske ne samo ob nedeljah, ampak tudi čez teden zvečer. Razlika v tem oziru je torej med Italijo in Slovenijo zelo velika. Jaz lahko rečem, da je v Sloveniji skoro toliko križev, kapelic in znamenj ob cestah, kakor v Italiji; je pa v Sloveniji gotovo več vsakdanjih in tedenskih komunikantov (sv. obhajil.)

Hrvatje in Slovenci so v resnici zelo krotak narod; preprost v svojih šegah, okusih in ambicijah, globoko verni, samo malo prepočasni. In vendar se gibljejo, in to se baš sedaj pomikajo proti pravemu, določenemu cilju. Kje se bodo ustavili ali izkrcali, je danes še težko uganiti, toda enkrat se bodo ustavili na svojem cilju! Osobito med Hrvati je neka močna stranka z že določenim programom, nekako podobnim — revoluciji. Med Slovenci ni opažati tako radikalne tendence, toda v obeh slučajih (med Hrvati in Slovenci) je neka skupno določenega, da bi se oprostili tiranstva in preganjanja od strani Srbov. Oba naroda hočeta svobodo, in zato sta se odločila isto doseči, pa naj se že zgodi, kar hoče: Slovenec in Hrvat nočeta, da bi jima Srb, ali že kdorkoli ukazoval; ta naroda trdno verujeta: "da so vsi ljudje enako ustvarjeni, katerim je Bog podelil gotove, neodtuljive pravice do: življenja, svobode in zasledovanju po sreči." Slovenci in Hrvatje odobravajo svoječasno po predsedniku Wilsonu predloženo načelo, da imajo ljudstva vsepovsod pravico izbirati si način svoje lastne vlade; o tem znamenitem načelu je pa prvi pisal in pridigal že sloveči jezuit Suarez. Označena dva naroda sta strastno vneta za demokracijo, za samoodločevanje malih narodov in da mora pravica premagati moč in krivičnost. Vse te ideje smatrajo Hrvatje in Slovenci za najbližnje in najdražje v svojih srcih. In pri vsem tem se Srb oglaša s svojim "Ne!", med tem ko mu Francoz, Anglež in Rumunec pritrjuje: "Amen!"

Na vsak način bo zanimivo, da še v bodoče zasledujemo potek na Balkanu. Baš tukaj se je pričela velika svetovna vojna; mogoče ji pa bo opetovano tukaj sledila še druga! Snoči sem se pogovarjal z nekim navdušenim starim Hrvatom, kojega njegovi sosedje smatrajo za agilnega konzervativca. Mož je že visoko v letih, tako, da je že osivel med delovanjem za svoj narod. Pri vsem tem je veren, precej izobražen in tudi premožen. Ko sva sedela v senci svitanja na Balkanu, mi je ta mož pripovedoval o političnem položaju Hrvatske takole:

"Mi zahtevamo našo svobodo. Ta naša zahteva je opravičena, vsled tega moramo to pravico doseči. Pred leti smo res nekaj časa mislili, da jo bomo dobili, toda Vaš predsednik Wilson nas je prevaral. Mi smo njegove govore in poslanice čitali z nepopisnim veseljem. "Torej, tukaj — in vendar enkrat", smo mislili na svojo rešitev. Ta mož tamkaj na zapadu je bil orodje vsemogočnega in pravičnega Boga. Mislili smo, da nas bo on privedel na svobodo, da se tako enkrat uresničijo naše narodne aspiracije in ideali. In potem, ko smo prišli na mirovno konferenco v Verzalj, nas Wilson ni hotel niti poslušati. Naše de-

legate in naše upe se je iz konferenčne dvorane vrglo kot malo žogo. Načelo samoodločevanja je bilo vrženo v smetišnice. Potem se je nekdo na nekak način brez našega posvetovanja izrazil in odločil, da moramo biti tudi mi svobodni ?! To svobodo naj dosežemo, če postanemo člani suverence in neodvisne **kraljevine** Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naravno, da se vseh naših tozadevnih protestov ni vpoštevalo. Naenkrat je francosko, angleško in italijansko vojašt vo zahtevalo naše pokrajine ter jih toliko časa stražilo, da so Srbi spravili zadosti svojih vojakov in denarja, s katerimi so potem lahko prevzeli delo tlačanstva slabotnega in neoboroženega ljudstva. Zdaj pa ne moremo ničesar več storiti.

Ako bi srbska policija čula samo polovico tega, kar sem Vam danes pravil, takoj bi me aretirali in vrgli v ječo. Mi namreč ne smemo ničesar govoriti, pisati ali tiskati kar bi bilo v našo lastno samoobrambo. Niti najbolj ugleden naš človek ne sme iti brez dovoljenja preko meje. Mi nimamo nobenih komunikacij z vnanjim svetom. Naša pisma so podvržena cenzuri, naše časnike imajo v rokah židje, ki so zato mastno plačani s srbskim denarjem, tako, da se pazi na vsako našo kretnjo; vse nas preiskuje in analizira. In navzlic vsemu temu je naše narodno gibanje vedno večje. Prav pred nosom policije in vojaštva, se naši možje, žene in celo otroci organizirajo. Če mi ne bomo dosegli zajamčene nam svobode na miren način, bomo prisiljeni poslužiti se drugih sredstev. Mi nočemo več vojne. Mi smo za mir. In pri tem lahko te moje besede s sabo v Ameriko nesete: Prej ali slej se bo ta maškeradna kombinacija Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev razbila. Jaz pravim, — najbo že francosko, ali nefrancosko; prišlo bo pri nas enkrat še do hude, krvave in grozne revolucije. Zopet bo tedaj v ta slučaj vsa Evropa zapletena, in morda bodo zopet tudi Vas, Amerikance v to borbo potegnili ? Na Balkanu in drugod v Evropi res ne bo tako dolgo miru, dokler bomo mi živeli pod nasilstvom Srbov."

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Umrl je župnik v Tržiču na Gorenjskem, duhovni svetnik Potokar, po kratki mučni bolezni v najlepši moški dobi. Bil je pravi oče delavskega Tržiča. Vse ga je ljubilo. To se je zlasti pokazalo na dan pogreba. Vse tovrne so bile zaprte, vse delo je počivalo,vse je hotelo svojemu očetu izkazati zadnjo čast. Takega mrtvaškega sprevoda Tržič menda še nividel. Smrt je s tem, ko je njega pokosila, naredila veliko vrzel ne samo na naši krščansko-socialni fronti v Tržiču, ampak po celi Sloveniji. — R. I. P.

Dve novi smrtni obsodbi. Mariborsko porotno zasedanje je bili zaključeno z razpravo proti zidarju Antonu Rozmanu in služkinji Alojziji Rožmanovi, ki sta bila obtožena roparskega umora nad postrežnico Antonijo Šilakovo v Mariboru. Umor je bil izvršen dne 21. februarja dopoldne v stanovanju dr. Ljudevita Brenceta v Cvetlični ulici, ko je bila postrežnica Šilakova sama doma in zaposlena s pospravljanjem. Obtoženca sta razmere dobro poznala, ker je Rožmanova pred Šilakovo služila pri dr. Brencetu. Zato sta prišla oba v času, ko sta vedela, da bo Šilakova doma, katero sta naprej pobila s težkimi udarci na tla, da je bila omamljena, nakar sta žrtvi zadrgnila vrat z rjuho. Nesrečnica se je seveda takoj zadušila, zločinca pa sta nato oropala stanovanje. Naradeno blago sta odnašala čisto hlodnokrvno iz stanovanje, ker sta vedela, da je dr. Brence v uradu, njegov sin pa v šoli. Rožmanova je bila že dva dni po umoru aretirana v Mariboru. Rozman pa nekoliko kasneje v Ljubljani, kjer je bil zaposlen kot zidar.

Za razpravo je vladalo v Mariboru velikansko zanimanje in je bila dvorana nabito polna občinstva. Ob pol 20. uri zvečer je senatni predsednik na podlagi izreka porotnikov proglasil razsodbo, s katero se obsojata Anton Rozman in Alojzija Rožman radi roparskega umora v smrt na vešala.

Smrtna nesreča. V predilnici in tkalnici v Tržiču se je te dni zgodila težka nesreča. Na dosedaj še nepojasnjen način je namreč eksplodiral parni kotel in so drobci zadeli v bližini stoječega delavca Alojzija Šorna v desno roko, levo nogo in prsa. Roko in nogo mu je eksplozija skoro popolnoma odtrgala. Smrtno nevarno ranjenega Šorna so sicer takoj naložili na avto in ga odpeljali v Ljubljano v bolnišnico, a je bilo prepozno. Kmalu po poškodbi je umrl vsled izkrvavljenja. Zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke.

Svojo taščo umoril in zažgal. Iz Mokronoga se poroča: Zakonska Zadnik iz Spodnjih Vodal pri Tržiču na Dolenjskem, kateri hiša stoji na samem, sta živela že delj časa s svojo materjo, oziroma taščo Marijo Debevc, katera je stanovala pri njima v vednem prepiru zaradi užitka. Na Belo nedeljo je prišlo do prepira, pri kateri prilliki je pograbil Jožef Zadnik za steklenico ter udaril z njo svojo taščo Marijo Debevc po glavi. Ker mu je zagrozila, da ga bo šla zaradi tega ovadit, je Jožeta Zadnika še bolj razjezilo. Pograbil je sekiro ter udaril z njo Marijo Debevc po glavi, da se je zgrudila mrtva na tla. Zavlekel jo je nato v klet, kjer jo je pustil ležati do večera. Da bi se zločinu ne prišlo na sled, je še istega dne zvečer zakuril v peči, privlekel iz kleti svojo umorjeno taščo, ji odsekal pri kolenih obe nogi, jo porinil v razbeljeno peč, kjer je popolnoma zgorela. Nato je ostanke, ki so se nahajali v pepelu zdrobil, vrgel na gnoj, katerega je naslednjega dne odpeljal na njivo in isto razoral. Ker so sosedje, kakor tudi sin umorjene že dalje časa pogrešali Marijo Debevc, je slednji dne 15. junija naznanil zadevo orožništvu, ki je začelo stvar takoj raziskovati. Že takoj drugi dan se je orožnikom posrečilo priti zločinski roki na sled. Svoje zverinsko delo premišljuje sedaj v zaporu.

Čudna nezgodba. Ivan Šparmblek, posestnikov sin iz Dol. Jezera pri Cerknici, je bil zaposlen v gozdu pri delu. K njemu so prišli lovci, ki so položili puške deloma na tla deloma ob drevje, in se vlegli k počitku. Šparmblek je z ogrnjenim sukničkem po nesreči zadel ob neko puško, ki se je sprožila in ga je strel zadel naravnost v trebuh.

Smrtna kosa. V Št. Jerneju na Dolenjskem je po kratki mučni bolezni umrl 27. junija popoldne gospod Martin Volovec, trgovec in posestnik v Št. Jerneju, star šele 52 let.

Smrtna kosa. Na Vidov dan 28. junija jeu mrl gospod Franc Komatar, profesor državne realke v Ljubljani.

Velik požar pri Postojni. Vas Žeje pri Prestranku blizu Postojne je v nedeljo 25. junija zvečer popolnoma pogorela. Ostalo je samo pet hiš, dvanajst gospodarjev je popolnoma pogorelo Škoda je ogromna. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Doživljaji kraljevskega para v Ljubljani. Kraljevska novoporočenca kralj Aleksander in kraljica Marija, ki preživljata prve poročne tedne na Bledu, sta se že večkrat pripeljala v Ljubljano z avtomobilom, ki ga vodi kraljica sama. Ko sta se vozila prvikrat, kraljica še ni vedela za stroge odredbe ljubljanskega voznega reda, in je vodila avtomobil po Gosposvetski cesti z veliko naglico. Kar opazi sredi ceste ljubljanskega redarja z dvignjeno roko in resnim obrazom, kar pomeni: "Stoj! Tako hitra vožnja je prepovedana!" — Kraljica se je seveda morala pokoriti čuvarju postave, smehljaje je odzdravila njegovemu strumnemu pozdravu in potem vozila nadalje z zmernejšo naglico. — Kralj je pred par dnevi na Tržaški cesti opazil dečka, ki je prodajal jagode. Vprašal ga je, če mu jih proda; izročil mu je bankovec 100 dinarjev, vzel košarico in se hotel vrniti v avtomobil. Deček je obstal z bankovcem v roki, gledal za kraljem in začel jokati. Mimo je prišel gospod in ga vprašal, zakaj joče. Deček mu je razložil da mu mora gospod, ki je kupil jagode, vendar vrniti košarico, drugače bo doma tepen. Kralj je to zapazil ter vprašel gospoda, zakaj dečko tako plaka. Ko mu je gospod razložil, se je kralj nasmehnil, stresel jagode v polo papirja ter vrnil dečku canjico in ga tako rešil domače šibe.

Pri kosilu umoril pet oseb. V črnogorskem selu Slatina se je dne 24. maja prigodil grozen zločin. Vladimir Račič iz Slatine je zaprosil opetovano za roko Stane Jeličeve. Njeni starši pa niso bili zadovoljni s tem, da bi se najprej omožila najstarejša hčerka. Najprej starejše — je odgovoril Jelič. Vladimir pa ni bil voljan, zbirati. Koje dne 25. maja vsa rodbina sedela pri kosilu, prišel je zopet Vladimir v hišo in prosil za končnoveljavni odgovor očeta Jeliča. Kakor že prej, Jelič tudi sedaj ni hotel nič slišati o tem, da se najprej omoži Stana. To je spravilo snubača v strašno besnilo. Potegnil je iz žepa revolver ter ustrelil, najprej očeta Jeliča, potem po vrsti neusojeno mu Stano, njeno mater in ostali dve sestri. Vladimir je potem pobegnil v planine med hajduke.

Smrtna kosa. V Dolgošah je te dni umrla Jozefa Lorbek, ki je dolgo vrsto let služila kot kuharica v najvišjih aristokratskih rodbinah. V tej svoji lastnosti je prepotovala ne le vso Evropo, nego tudi Ameriko in Afriko. Dosegla je visoko starost 80 let.

Lavantinska škofija samostojna.

Vatikan je obvestil jugoslovansko vlado, da je izločil lavantinsko škofijo iz jurisdikcije solnograške nadškofije in jo podredil direktno Vatikanu. Tako bo sedaj mariborski škof, ki ga je od XII. stoletja dalje imenoval solnograški nadškof, postavljen direktno iz Rima, in sicer sporazumno z jugoslovansko vlado.

Razveljavni sklepi bivšega jubljanskega občinskega sveta. Pokrajinska uprava v Ljubljani je črtala naslednje kredite, ki jih je sklenila koalirana večina razpuščenegaobčinskega sveta: za novo magistratno poslopje 50 milijonov, za naprave v klavnici 30 milijonov in za gradbo dveh šolskih poslopij 15 milijonovo, skupno 95 milijonov kron.

Slovenski podkralj na zatožni klopi. Da je slovenski podkrajinski namestnik g. Ivan Hribar ločen od svoje žene Milice, je splošno znana stvar. Tudi to je že zdavnaj znano Ljubljančanom, da ji ni izplačeval take alimentacije, kakor bi se spodobilo in bi jo bil lahko. Zdaj ga je pa ona tožila za zvišanje alimentacije. Doslej je dobivala 1000 K na mesec, torerej še pet dolarjev našega denarja ne. Poslej je hotela imeti 4000 K mesečno. Ljubeznivi soprog ji je pa po svojem zagovorniku pustil povedati, da njegove denarne razmere tega ne zmorejo, zlasti ker mora skrbeti za "družino". Ker se je visoki podkralj bal, da bi znala javnost še kaj več zvedeti, se je udal, da je pripravljen plačati 3000 K mesečno. Tako se je zadeva mirno poravnala. Kakor je videti vodi g. podkralj bolj žalostno življenje. ljenje.

Nova električna centrala. Lep del naše Dolenjske je dobil pred kratkim električno razsvetljavo iz centrale v Zagradcu, ki je bila na binkoštni pondeljek ob veliki udeležbi občinstva izročena svojemu namenu. Tekom otvoritvene slavnosti je mogočno zašumela reka Krka na turbino, istočasno so zagorele električne luči v Lesah, Gorenji vasi, Stični,Dragi, Višnji gori in Žalni, še tekom letošnjega leta pa zasvetijo tu di na Grosupljem, v Šmarju, Škofeljci in Št. Vidu. Tudi motorni obrat se kmalu otvori.

Trst umira.

Neki Amerikanec poroča iz Trsta. "Trst je mrtvo mesto. Velikansko pristanišče, ki se je gradilo dolga desetletja in stalo milijarde, ki so prišle iz žepov avstrijskega ljudstva, je popolnoma prazno, ker mali parniki za obrežno plovbo so kakor male sence v teh velikanskih prostorih. Jugoslavija in Madžarska se poslužujeta reškega pristanišča. Avstrija, Čehoslovaška pa pošiljata svoje izdelke preko Nemčije v Hamburg. Trst je zapustilo vse, razen bede in pomanjkanja. V času, ko se je priklopilo Trst Italiji, je prišlo v mesto preko19.000 Italijanov, ki so upali, da se bo to veliko, lepo mesto razvilo v veliko, bogato trgovsko središče, toda sedaj so vsi izginili, eden za drugim, razočarani, ko so izgubili še ostanek svojega premoženja. Ako človek obišče velika skladišča ob pristanišču, se ga polasti neka čudna tesnoba, v sredini teh velikanskih, praznih prostorov ki polagoma razpadajo, ker ni v njih življenja kot nekdaj. V pristanišče prihajajo mali parniki z malimi skupinami potnikov, katerih pa je vedno manj, ker Trst ne nudi sedaj nikake zanimivosti več. V mestu je ostalo še prebivalstvo v istem številu kot poprej toda polagoma tudi to zapušča svoje domove in prodaja kar zamore prodati, za slepo ceno. — Tako se bliža to nekdaj tako cvetočo mesto popolnemu propadu in italijanska vlada gleda s skrbjo na to propadajočo "rešeno" pokrajino.

CUNARD
ANCHOR
ANCHOR-DONALDSON

Direktni in edini parnik za DUBROVNIK

ITALIA - - 12. avg.

V devetih dneh v Jugoslaviji. Potujte na enem izmed treh morskih velikanov, ki odpljujejo **vsak torek** iz New Yorka. Vsi potniki tretjega razreda so v kabinah.

MAURETANIA AQUITANIA BERENGARIA
preko Cherbourga.

Ne zahteva se francoskega vizeja. Za karte in navodila vprašajte najbližjega agenta v vašem mestu ali okolici.

Važno in koristno

Za vsakega posameznika, trgovca, podjetnika, farmarja, osobito pa še za vsako podporno društvo je: **kje in kako ima svoj denar naložen, da je na varnem in da mu donaša lepe obrseti?**

Najboljši način za investiranje denarja so **državni, okrajni, in šolski bondi.** Za plačilo istih jamči cela država, ves okraj in mestna občina. Ti bondi donašajo višje obresti kot v bankah: **od 5 do 6 odst čisto.**

Posebno je priporočati nakup bondov podpornim društvom, ker dobivate vsakih 6 mesecev gotove obresti; v sili pa lahko bond vedno prodate in to celo z dobičkom. **—Mi smo tekom zadnjih deset let že prodali K. S. K. Jednoti za več kot pol milijona dol. vrednosti raznih bondov.** Postregli smo K. S. K. J. vedno solidno in pošteno.

Pišite nam v slovenskem jeziku za pojasnilo, nakar vam bomo poslali cirkularje z imenikom priporočljivih bondov.

A. C. ALLYN & Co.

71 W. MONROE ST., CHICAGO, ILL.

DOMAČA ZDRAVILA.

Začimbe in zeliščna zdravila, katera priporoča Msgr. Kneipp v knjigi "Domači zdravnik" imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik, v katerem je nakratko popisana vsaka rastlina, za kaj se rabi.

Math. Pezdir
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

PRISELJEVANJE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO BO 1.JULIJA T. L. ODPRTO.

Pišite meni da Vam naredim pravilne in dobre prošnje.

Če oseba ne pride povrnem denar.

Ne odlašajte da ne bo kvota zopet izčrpana.

MATIJA SKENDER
javni notar
za Ameriko in stari kraj
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

THE DOLLAR SAVINGS BANK

BRIDGEPORT, OHIO.

Glavnica $50,000.00
Prebitek $50,000.00.

Pod nadzorstvom države Ohio, ki je tudi naša vlagateljica. Plačujemo po 4 odstotkov obresti pri hranilnih vlogah.

Posebno pozornost dajemo Inozemskemu oddelku.

Bodite previdni z denarjem!
Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj preje, je sedaj potreben ta opomin, kajti vsled večje množine denarja med ljudstvom delaju špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na hranilno vlogo

po 3 odst.

ki jih pripišemo k glavnici ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nazorstvom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni mešetarji nastavljajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam ji bodemo shranili brezplačno

THE JOLIET NATIONAL BANK
JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000.00 Prebitek $360,000.00

Največja slovenska banka v Ameriki

Denar v stari kraj

Pošiljamo denar v vse kraje v stari domovini, v vsa mesta in v vsako vas,najhitrejše, najsigurnejše in po najnižjih cenah ter brez v sakega odbitka.

Prodajamo šifkarte za vse parobrode preko Oceana in Jadranskega morja

Nabavljamo potna dovoljenja (pose) za potnike v domovino in iz domovine v Ameriko.

Naša banka je pod državno kontrolo

Pišite za pojasnila v slovenskem jeziku na

SLAVONIC IMMIGRANT BANK
436 WEST 23 STREET. NEW YORK, N. Y.

Glavnica $100,000.00. Rez. fond $30.000.00

Zgodovinski podatki Združenih držav.

(Dalje.)

Vojna z Mehiko. Bitke pri Palo Alton, Resaca de la Palma in Buena Vista.

Ko je bila nova država Texas sprejeta v Unijo (Zvezo skupnih držav) je zahtevala, da se določi reko Rio Grande kot južno in zapadno obmejno točko, kar je Mehika naravnost odklanjala zahtevajoča, da mora reka Nueces tvoriti glavno mejo. Ta spor je tedanji predsednik Polk skušal s tem poravnati, da je ugodil Texančanom, v kojo svrho je bil tjakaj poslan general Zachary Taylor, da zasede vse sporno ozemlje. Ob reki Rio Grande je general Taylor kmalu zatem zgradil močno trdnjavo, Fort Brown; prav nasproti, ali onstran reke je pa stala mehiška trdnjava Matamoras. Vsak dan je bilo torej pričakovati krvavega spopada. Ko so Mehikanci neko noč prekoračili reko ter napadli oddelek ameriških vojakov, je dne 8. maja 1846 general Taylor pričel pri Palo Alto in dne 9. maja 1846 pri Resaca de la Palma močno streljati na Mehikance, da jih je premagal. (Palo Alto pomeni "visoko drevo", Resaca de la Palma pa "soteska palm".

Za tem je tudi general Taylor prekoračil reko Rio Grande in napadel mehiško trdnjavo Matamoros; štiri dni zatem je bila že napovedana vojna Mehiki v kojo svrho je bilo pozvanih 50,000 prostovoljcev. Vojni department je izdelal trojen načrt bojevanja: I. General Taylor naj bi imel nadzorstvo armade ob reki Rio Grande, odkoder naj bi se proti jugu pomikal. II. General Štefan W. Kearny naj bi podjarmil Novo Mehiko in Californijo in III. general Winfield Scott naj bi se pomikal proti Vera Cruz od tam pa dalje do glavnega mesta Mehike. Na jesen, leta 1846 je Taylor že zavzel trdnjavo Martamoras, odkoder se je pomaknil dalje do mesta Monterej (Kraljeve gore); to mesto je premagal po 4 dnevni bitki dne 24. sept. 1846.

Takoj zatem je dobil general Taylor ukaz, da mora vso svojo armado izvzemši 5000 mož generalu Scott-u na pomoč poslati. To je mehiškega generala Sanita Ana napotilo, da je gen. Taylorja pri Buena Vista (Lep razgled) z veliko večjo armado napadel, toda — zaman; v odločilni bitki 23 febr. 1847 je ostal general Taylor zmagalec.

Boj za Novo Mehiko in Calif.

Tekom poletja l. 1846 je general Kearney odpotoval s svojo armado iz trdnjave Fort Leavenworth, da si podjarmi Novo Mehiko in Californijo. Pri tem je imel nepričakovano lepe uspehe, kajti mesto Santa Fe se mu je brez obotavljanja udalo, nakar je na ozemlju Nove Mehike prvič zaplapolala naša zvezdnata zastava; tako je prešla Nova Mehika pod našo vlado.

Nekaj vojaštva gen. Kernya je bilo istočasno poslanega pod poveljstvom izkušenega kolonela Doniphan-a proti Chihuahua v Mehiko. Ker leži to mesto daleč v vroči pustinji, so morali ameriški vojaki na svojem pohodu prestati mnogo hudega vsled neznosne vročine in žeje. Na svojem pohodu so 25. dec. 1846 premagali tamošnje Navajo Indijance, dne 28. febr. 1847 pa oddelek Mehikancev pri Brascito; končno so Amerikanci tudi premagali sovražnika pri Chihuahua, nakar so se pridružili ostalim četam generala Wool-a pri Saltillo.

Med tem časom so v Sacramento dolini v Californiji živeči ameriški naseljenci proglasili Californijo za neodvisno republiko. K temu je dosti pripomogel kapital John C. Fremont, katerega je kongres trikrat z ekspedicijo poslal proti zapadu, da raziskuje Californijo. J. C. Fremont je bil rojen l. 1813 v Savanah, Ga.; njegove izborne nadarjenosti pri raziskovanju zapadnega teritorija, so ga v obče imenovali za "stezosledca." Ko je Californija pristopila v Unijo je bil Fremont prvi zvezni senator te nove države.

Kmalu po proglašenju neodvisnosti države Calif. je mornarični poveljnik Sloat zavzel mesto Monterey na pacifiškem obrežju ter 7. julija 1847 prvič nad mestom dvignil našo ameriško državo; kapitanu Montgomery poveljniku bojne ladje "Portsmouth" je pa naročil, da naj to ladjo napade mesto San Francisco; drogi poveljnik Stockton po imenu je pa zavzel mesto Los Angeles, x) nakar je ameriška zvezdnata zastava plapolala tudi po vsem zapadnem ozemlju. x) Ime mesta Los Angeles je španskega izvora ter pomenja po našem "Angeli". Španci so sprva to mesto nazivali: "Naša Gospa, Kraljica Angelov". (Nuestra Senora la Reina de los Angeles).

General Scott koraka v glavno mesto Mehike.

Ko je bil mehiški general Santa Ana pri Buena Vista premagan, je hotel gen. Scott-a pri Vera Cruz napasti. (Vera Cruz je špansko ime. To znači "Pravi križ". Prvotno so Španci to mesto nazivali: "Villa Ricca de la Vera Cruz. Bogato mesto pravega križa.) V tem pristanišču je stala močna trdnjava San Juan de Ulloa, katero je moral general Scott štiri dni in noči obstreljevati, predno se je udalo. Od tu se je general Scott zatem obrnil proti glavnemu mestu Mehike, s sličnim imenom (Mexico); da je dospel tja, je moral s svojim vojaštvom prehoditi celih 260 milj; naravno da je bila Amerikancem tudi topot zelo naporna, ker so morali prehoditi več nevarnih gorskih prelazov in sotesk. Pri Cerro Gordo (Velikem hribu) so jim Mehikanci, 15.000 po številu zastavili pot; toda general Scott jih je 18. aprila 1847 sijajno premagal in korakal dalje proti cilju.

Zatem je pričel gen. Scott oblegati krasno mesto Puebla in sicer toliko časa, dokler tudi istega ni podjarmil; tu je ostal tri mesece, nakar jo je krenil proti prestolici mehiške republike. Pri mestu Contreras se je vnela prva bitka z zmago Amerikancev (20. avgusta 1847). Poraženi Mehikanci so se od tukaj umaknili in utrdili v bližini starega samostana pri Churubusco; a tudi tukaj so bili poraženi. Naše čete so se zatem vedno in hrabro naprej pomikale, dokler niso dospele do Molino del Rey (Kraljevega mlina) 8. sept. so bili Mehikanci tu zopet poraženi.

Naša armada je končno dospela že do neposredne bližine glavnega mestu Mehike, do Chapultepec-a (Kobilčjega hriba), ki je bil močno utrjen. Na tem hribu se je dvigala Narodna vojaška šola, odkoder se mudi potniku krasen razgled v veliko dolino z glavnim mestom Mehike. Tu se je vnela odločilna bitka v kateri so se osobito mladi mehiški vojaški kadetje hrabro zadržali hoteči ubraniti napad sovražniku; nekaj izmed teh mladih bojevnikov je bilo komaj 14 let starih. Označeno zadnjo predmestno trdnjavo so Amerikanci zavzeli dne 13. sept. 1847 in vkorakali v Mexico City. S tem je bila končana naša vojna z Mehiko.

Mirovna pogodba.

Po končani vojni je bila dne 2. febr. 1848 v malem mestu Guadaloupe Hidalgo, nedaleč od mehiške prestolice podpisana mirovna pogodba. (Označeno mestece je splošno znano po ondotni sloveči božji poti Matere Božje v Guadaloupe.) Na podlagi te pogodbe je Mehika Združenim državam odstopila Novo Mehiko in Californijo. Ker je tedaj država Texas že tudi Združenim državam pripadala z obmejno reko Rio Grande, se je na ta način površino našega ozemlja povečalo 900,000 štirjaških milj; to ozemlje je skoro 5 krat toliko kot cela Francija in 20 krat tako veliko kot država Pennsylvania.

Združene države so pač morale plačati Mehiki 15 milijonov dolarjev in prevzeti vso odškodnino kojo so Amerikanci od Mehike zahtevali v znesku $3,250,000; dalje so morale Združene države prevzeti ves dolg države, Texas, (okrog $7,500,000).

Vojna z Mehiko je bila za Združene države velikega pomena in izkušnje, kajti tu so se praktično izvežbali naši častniki, ki so v poznejši civilni vojni igrali veliko ulogo, kakor: Grant, Lee, Thomas, Sherman, McClellan, Beauregard, Shields in Jackson.

Wilmotov zakonski načrt.

Že za časa vojne z Mehiko je David Wilmot, demokratski kongresnik iz Pennsylvanije l. 1846 predložil svoj zakonski načrt, da naj se suženjstvo odpravi po vsem ozemlju koje so, ali bodo Združene države pridobile od Mehike. V teh pokrajinah je, kakor znano Mehika že l. 1837 odpravila suženjstvo. Glede Wilmotovega načrta so se v kongresu vršile dolgotrajne in hude debate kajti stanovalci na severu so ta predlog odobravali, med tem ko je bil skoro ves jug proti odpravi suženjstva. Končno je Wilmotov zakonski načrt kongresna zbornica odobrila, ni ga pa hotela potrditi senatska zbornica.

(Dalje sledi.)

KOPANJE POMAGA ZDRAVJU.

Pred vhodom starorimskih kopališč je blestelo geslo "V kopanju je zdravje". Ta resnica je bila dokazana v starodavnih in modernih dobah.

Na kak način pomaga kopanje zdravju? Človeško telo je samourejajoči se stroj, obstoječ iz raznih organov, ki vzdržujejo zdravje. Med temi je koža, ki je gosto premrežena z žilami in živci; zbodljaj igle utegne povzročiti krvavenje, kar dokazuje zvezo krvi s srcem, in ob enem bol, kar dokazuje njeno zvezo z možgani, ovladujeta vsa opravila telesa..

Da kopanje neposredno vpliva na nju, je dokazano po jutranjem umivanju lica, ki tako osvežuje celo telo, da človek tega umivanja kar ne more pogrešati. V tej osvežitvi je vsa tajnost kopanja.. Ako kopanje tako malega dela površine kože je že tako blagodejno, mora biti kopanje večje površine kože še bolj blagodejno. Izkušanja uči, da polivanje z hladno vodo, pod temperaturo kože (92 stopinj Fahrenheit ozir. 33 Celsius), vpliva osvežujoče. Ob nižji temperaturi vode (na pr. pod 80 stopinjami F oziroma 27 Celsius) je kopanje okrepčalno, ako je kratko, ali vzbuja občutek potrtosti, ako je predolgo. Skok v mrzlo vodo ali pršna kopel pod temperaturo od 80 F. okrepčuje, dolga kopel ob tej temperaturi pa je nevarna. Voda, katere temperatura je čez 80 stopinj F in pod 90, je okrepčevalna in osvežujoča.

Kopel ob temperaturi od 100 do 103 stopinj Fahrenheit (približno 38 do Celsius) je dobra osnaženje kože. Taka kopel je absolutno potrebna po enkrat na teden, ali pa večkrat, kakšen je pač poklic dotičnika. Premogar potrebuje seveda več osnažujočih kopeli kot pisar.

Tudi gorka kopel je osvežujoča, kajti po kopeli voda ob koži hitro vsrkava temperaturo zraka, ki je za 15 20 stopinj nižja od temperature kože. Domneva, da gorka kopel odpira znojnice, je kriva; znojnice so vedno odprte.

Ako človek nima kopalne kadi na razpolago, naj dnevno osvežuje telo na sledeči način: Namoči sredino grobe brisalke v vodo, katere temperatura naj bo 90 stopinj Fahrenheit in potem vsak dan postopno nižja, dokler se pride do 85 ali 80 stopinj. Nategni brisalko z obema in premikaj jo čez hrbet v obe smeri; pri tem naj se brisalka večkrat namaka in ožema. Ravnotako odrgni vse dele telesa, vsaj zgornjo polovico. Brzi skok zjutraj v vodo, katere temperatura je 90 stopinj in vsak dan postopno nižja do 80 stopinj, je jako koristen in osvežujoč.

Pršne kopeli so dobre za močne ljudi, ali neprimerne za druge, kajti človek ne more ugotoviti temperature, dokler ni že prišel v dotiko z mrzlo oziroma gorko vodo. Običaj potapljanja v mrzlo vodo je škodljiv, ako ne sledi takoj reakcija, t. j. ako ne nastopi takoj prijeten občutek brez najmanjšega prezebavanja.

J. O. F. L. I. S.

Nekaj zanimivih številk iz češkega pivarstva.

Krofta, ravnatelj Obrambne zveze pivovarnic vČehih, je te dni poročal v Pragi o pivarski industriji v češko-slovaški republiki. - Iz jako zanimivega poročila smo posneli naslednje podatke: Največje pivovarnice na Češkem so: l. 1842. ustanovljena Meščanska pivovarna v Plznu, leta 1864. ustanovljena Prva plzenska delniška pivovarnica v Plznu ter l. 1869. ustanovljena Delniška pivovarnica na Smihovu. V l. 1912. — 1913. je obratovalo v Čehih 665 pivovarnic, 454 malih (do 15,000 hektolitrov na leto), 188 srednjih (do 100.000 hl.) ter 23 velikih pivovarn (nad 100.000hl.) in so dajali glavni vir dohodkov okoli 50.000 gostilniškim obrtom. Na leto se je porabilo ječmena približno 28.000 vagonov, hmelja 320 vagonov (skoraj polovico domačega pridelka), premoga pa okoli 62.000 vagonov. Izvoz je znašal 1¼ milijona hl, največ piva je šlo na Dunaj, na Nemško in v Zedinjene države v vrednosti 30,000.000 K. V l. 1913 in l. 1914 se je plačalo davka in pristojbin 124,000.000 K. Vsegavkup je v češko-slovaški republiki približno 60 odstotkov pivovarnic bivše avstro-ogrske mornarhije, a sedanja produkcija znaša 50 odstotkov predvojne produkcije. Izvoz piva je do prevrata precej ponehal, ali s prevratom se je češkemu pivu oprl nov trg na Slovaškem. Od prevrata se je pivovarska industrija polagoma oživljala, in v letu 1921 se je produciralo že 54 odstotkov predvojne produkcije. V začetku produktivne dobe 1919—1920 je prišlo do kolektivne pogodbe z delavstvom. Po tej pogodbi so bile mezde za daljšo dobo let stabilizirane. Uspeh delavcev je padel v primeri s predvojnim uspehom za 46 odstotkov. Z zakonom z dne 22. dec. 1921 je odpravljen davek od mladega piva ter uveden davek od gotovega izdelka. Davki so narasli od prevrata s 5.50č. K za 1 hl. l. 1919. na 32 č K leta 1921, torej šestkratno.

Več je vredna domača gruda, nego na tujem zlatu ruda.

•

Po izgubi poštenja gre radost življenja.

POŠILJAMO DENAR

v Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo in Julijsko Benečijo hitro, zanesljivo in po najnižjem dnevnem kurzu.

VSAKA POŠILJATEV JAMČENA.

Pošiljatelju pošljemo pobotnico za prejeti denar, ki jo je lastnoročno podpisal prejemnik, ko je dobil denar v roke.

Danes pošljemo denar po sledečih cenah:

500 kron za ....$2.15 50 lir za $3.25
1000 kron za .... 4.10 100 lir za 6.00
100 dinarjev za $2.50

AMERIKANSKI SLOVENEC,

1006 N. Chicago St. -:- Joliet, Illinois.

NAJNOVEJŠI, KRASNI MODERNI ROČNI "FONOGRAF"

Cena $11.95 za kratko dobo samo.

Zraven dobite **zastonj** 6 Columbia plošč 10. palcev v primeru in 200 igel.

Tukaj imate najnovejši fonograf, ki je najpoznejšega izdelka, nenavadno lep in priročen po obliki in drugače. Ima iste fine muzikalične kvalite in tudi služi Vam prav tako, kakor drugi večji dragoceni fonograf, dasi stane samo $11.95. Zavzema malo prostora v mali nosilni škatlji, tehta samo 12. funtov in je samo 12. palcev širok, 11 pal. dolg, in 9 pal. visok. Je jako lepo vdelan v lepem zavoju, da ga lahko ponesete kamorkoli hočete, na piknike, izlete, na Vaš vrt, ali pa k Vašim prijateljem ga vzamete, kadar jih obiskujete, ako on nima takega zabavnega sredstva. Vsak dom bi moral imeti dandanes Fonograf in za tega Vam ni potreba plačati $200,00, ko ga pa dobite od nas za samo $11.95. Vi se boste čudili nad tem ročnim fonografom. To bo ravno tako, kakor bi v Vašo hišo dospeli vsi najboljši pevci celega sveta. Zdelo se Vam bo, kakor da bi bili pred Vami, ker slišali boste natančno njih glas. Ta fonograf Vam bo služil ravno tako, kakor vsak drugi dragoceni in stane samo $11.95.

Je nenavadno dobro narejen iz mahagonskega lesa polirano, in vsi vkovi poniklani, ima močno jekleno pero. Enkrat ga navijete in igra Vam dve 10. palčne plošče. Igra na vseh ploščah razven Edisonovih. Vsebuje posebne proizvajalni ton, prav, kot vsaki drugi fonograf. Ga lahko tudi regulirate na poljubno hitrost. Ima tudi v zavoju prostora za tri plošče, in šivanke. Mi smo edini, ki Vam lahko preskrbimo tak fonograf.

Da damo javnosti priliko, da si preskrbe te fonografe, predno bo konkurenca postavila jim višjo ceno, smo se odločili, jih prodajati po nenavadni nizki ceni za kratko dobo po $11.95 in poleg vsega Vam damo absolutno zastonj 6 Columbijevih plošč in 200 šivank z vsakim fonografom. Če bi Vam katera druga tvrdka ponudila ravno tako fonografe, ste lahko zagotovljeni, da so nepravo representirani. Varujte se takih tvrdk.

Vi Vam jamčimo in Vam povrnemo d enar, ako niste zadovoljni. Vrnite nam poslano blago zavarovano na pošti v dobrem stanju v 10. dneh.

Ne pošiljajte nobenega denarja naprej, izrežite ta oglas in ga pošljite nam vred z $1, ostalo pa plačate potem, ko prejmete fonograf. Pišite takoj in poslužite se te nizke cene.

VARIETY SALES COMPANY,

1016 Milwaukee ave. Dept. 1536 Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE.

Jugoslavija:		Italija:	
1000 kron za.....	$ 3.50	100 lir za	$ 5.50
10.000 kron za	34.00	1000 lir za	50.00

NOTARSKA DELA.

Izdelujemo notarska dela za tukaj in stari kraj.

Prošnje za pridobitev svojcev iz stare domovine.

Posojujemo in vzamemo posojila na prve vknjižbe (Mortgage.

Prodajamo hiše, lote in farme. Za pojasnila se obrnite na

MLADIČ & VERDERBAR,

1334 W. 18th St. Chicago, Ill.

Delnice Jadranske Banke

Narastujoče poslovanje Jadranske banke v zvezi z njenim ekspanizivnim delom v vseh panogah gospodarskega življa v domovini je izkazalo potrebo povečati lastninska obratna sredstva zavoda. V izvršitvi sklepa občnega zbora od 27. maja se je sedaj povišalo delniško glavnico od 120 milijonov kron na 240 milijonov kron z izdajo 300,000 delnic po K400 ali Din. 100 nominale.

Iz mnogoštevilnih vprašanj naših strank glede nakupa delnic nam je sklepati da bojo izseljenci želeli nabaviti delnice III. izdaje, vsled česar se je rok za podpisovanje v Ameriki

podaljšal do 31. oktobra t. l.

Naši izseljenci, ki še niso delničarji lahko kupijo delnice pod istimi pogoji kakor nedelničarji v domovini.

Cena za eno delnico je:
(K400 za glavnico in K360 za rezerve) K 760.00
doštevši 5% obresti od 1. jan. do 31 okt. 1922.....K 31.70
K791.70

DELNICE IMAJO PRAVICO DO DIVIDENDE ZA L. 1922.

Za leto 1921 dividenda je iznašala 12% to je K 48, in je pričakovati za leto 1922 še boljši dohodek.

Za vpis in informacije se obrnite na:

Frank Sakser State Bank

Glavno zastopstvo Jadranske banke.

82 CORTLANDT STREET NEW YORK CITY.

Doma in v svetu.

Spisal Zvoran Zvoranov.

(Dalje.)

Vsi so zapeli ž njim. Vino in fantovsko petje je Franceta naenkrat izpremenilo. Tudi on je zapel z ostalimi, nazadnje zavriskal in si prižgal viržinko.

"To bi stari pihal, če bi te videl!" se mu je smejal Tone.

"Eh, kaj! Zdaj sem vse skupaj pozabil!" je odvrnil France in naročil na svoj račun drugi štefan.

"Kaj pa imata z očetom pravzaprav? Razloži mi vso stvar!" je dejal Tone in se zaupno nagnil k prijatelju.

Francetu je dobro delo, da se je prijatelj tako zanimal zanj, in je upal, da mu da morda še kak dober svet, če mu vse pove.

"Oče hoče, da naj vzamem Gričarjevo Meto. No, in jaz je ne maram.... To je vse!"

"Glej, no!" se je zasmejal Tone. "Gričarjeve tisočake bi rad. Saj vem, kako je! Prav imaš, France, da nočeš Mete. Mnogim se je že ponujala, pa je nihče ne mara. Dota je res lepa, a ona ni ne čedna, ne posebno pridna, ker pri Gričarjevih je vse bolj gosposko. Tvoj stari pa misli, da je denar vse. Eh, tako je pri vas gruntarjih... Kakršen je oče, tak naj bo še sin! Pri nas bajtarjih je pa vse drugače. Prosti smo kakor ptiči. Učil sem se pri rajnkem očetu, Bog mu daj dobro, kovanja, a tu v Zapolju ni mnogo dela in kovačnica mi stoji skoraj ves čas prazna. Veš, France, to zimo pojdem v Trst delat v plavže. Tam rabijo delavcev in tudi zaslužek je lep. Brunov Tine, Abelnov Luka, Bučov France, Rjavčev Janez in Tončkov Miha so vsi tam od te jeseni in so prav zadovoljni. Tudi jaz pojdem za njimi...."

"Prav.... Stori, kakor ti kaže!" je ogovoril France nekako zamišljen.

Tobakov dim se je vil po sobi obrazi so rdeli, fantje so trkali s kozarci in pili, zdaj pa zdaj so zapeli, da se je slišalo ven v vas, nad katero se je zgrinjala tiho in počasi jesenska noč.

Vsem je bilo lahko in prijetno v srcu, tudi Francetu.

Doma je pa stari Strmec klel in tarnal: "Uh.... uh.... uh.... Ob vse bo.... Vse bo zapravil in zapil ta nepridiprav, ta lump...."

Strmčevka pa je jokala....

Tako se je godilo prvo nedeljo, drugo, tretjo....

Pozno v noč je prihajal France domov, drugi dan pa je vstal s težko glavo in slabo voljo....

Oče se je prepiral in klel, France mu je odgovarjal, mati pa ju je zaman prosila in mirila. Tako je bilo med tednom, ob nedeljah je pa France iskal tolažbe pri Grozdu.

Počasi je prišla zima in advent. Zgodaj že je zapadel sneg in zagrnil Zapolje in hribe okrog v svoj mehki, beli plašč.

Tudi dan pred Božičem je snežilo, a na večer se je nebo razjasnilo, veter je potihnil in pokojno je prišla sveta noč na zemljo.

Strmec in Strmčevka nista mogla k polnočnici, ker je bilo od Zapolja do fare skoraj uro hoda po zimi in je sneg visok.

France je pa šel. Obul je visoke škornje, del gorko kučmo na glavo, se dobro zapel in odšel ven v sveto noč. Visoko na nebu je luna, zvezde so gorele svetlo in mirno in od fare so se slišali črez griče pritajeni glasi zvonov, ki tako lepo pojo in vabijo v sveti noči.

France je urno stopal skozi vas po gazi, ki so jo bili že naredili Zapoljčani, idoči k polnočnici. Ni bil še izven vasi, ko je došel dekle, ki je tudi šla k polnočnici — Strugarjevo Anico.

Vesel jo je pozdravil, kajti že delj časa ni govoril ž njo.

"Dober večer, Anica! Saj te smem spremljati?"

"Lahko!" je odgovorila nekam in boječe.

"Kaj se morda ljudi bojiš?" je vprašal France ponosno in stopil na njeno stran.

"Dobrih ljudi ne, ampak obrekovalcev...." je odgovorila žalostno.

"Pusti jih, naj govore, kar hočejo! Pošteno mislim in naj naju le opravljajo zlobni jeziki — pride dan, ko vsem obrekovalcem usta zamašim!"

"Oh, Francelj, da bi ti vedel, kaj vse moram slišati! Da te podpihujem, da sem kriva prepira v vaši hiši, da sem iz tebe, ki si bil prej pridč in trezen fant, naredila—pijanca..."

Dekle je zaihtelo.

On pa je vzrojil: "Kdo to pravi? Povej mi ga in potem bo videl, kaj sem jaz!"

"Vsa vas govori tako...." je ihtelo dekle. "Oh, Francelj, pusti mene, revo, in vzemi Gričarjevo Meto, ki ima bogato doto!"

"Nikdar, dokler bom živ, ne!" jo je prekinil France z razburjenim glasom.

"Kaj pa bi z menoj" je nadaljevalo dekle med solzami. "Oče ti nikdar ne dovoli, da bi me vzel. Kreg in prepir bo pri vas, jaz bom resnična in ti tudi!"

France je molčal. Slišale so se le njune stopinje po snegu in tiho ihtenje dekleta.

Zamislila se mu je in začel jo je tolažiti: "Nikdar ne govori tako, Anica! Oče se že vda, samo potrpljenja je treba. In če jaz ob nedeljah stopim včasih h Grozdu, to ni še nič slabega!"

"Če ti je kaj mari tvoje in moje dobro ime, te prosim, France, ne popivaj toliko," ga je prosila Anica.

"Glej, Anica, kar me ti prosiš, vse storim. Tudi če bi mi ukazala ne vem kaj — poslušal bi te. Ni bilo prav, da sem pil — to sam vidim. Toda bilo je v obupu. A sedaj ti obljubim, da ne prestopim več praga pri Grozdu!"

Za njima se je zaslišalo govorjenje.

Nemara so bili zakasneli Zapoljčani, ki so hiteli, da bi dospeli še o pravem času k polnočnici.

Umolknila sta in pospešila korake.

Vedno več ljudi je prihajalo, iz stranskih poti in stez so se vsepale gruče hribovcev, ki se nisi ustrašili dolgih in nevarnih poti k polnočnici v faro.

France in Anica sta se ločila. Pred cerkvijo je dobil on Grudnovega Toneta in druge znance pred vrati, Anica pa je bila že stopila z drugimi dekleti v cerkev.

A kmalu so zapeli zvonovi, lepo in milo, kakor pojo samo v božični noči, fantje so se odkrili in vstopili.

Zvonček je zacingljal pred oltarjem in sveta maša se je pričela.

Orgle so se oglasile z mogočnim, svečanim glasom in gospod župnik je stopil pred oltar. Vse je bilo praznično. Jasno in čisto so gorele sveče, v velikih, dišečih oblakih se je dvigalo kadilo kvišku, pevci so peli božične pesmi, ki so vsako leto iste, a se pri polnočnici tako milo in ljubo vsakokrat dotaknejo človeškega srca kakor angleško petje z višav....

Tudi Strmčevemu Francetu je bilo praznično v srcu. Pod korom je klečal in bral iz oguljene molitvene knjižice, ki jo je bil pred davnimi leti dobil v dar od birmanskega botra. Molil je zbrano kakor že dolgo ne, delal dobre sklepe, da popusti svoje dosedanje življenje, in prosil Boga, da bi skoraj prišel tisti dan, ko pripelje Anico kot nevesto na do....

Pred Marijinim oltarjem pa je klečala Strugarjeva Anica in molila za staro, bolno mamico, za umrlega očeta, za sestro, ki je šla po svetu. — A tudi za Franceta ni pozabila moliti.

"Ti ga vodi in varuj!" je molila in zrla Mariji v deviški obraz in sladko, praznično je bilo v njenem srcu....

III.

Štirnajst dni pozneje je bilo. Solnce je sijalo prijazno, zrak je bil čist, božični sneg se je bil že ves stopil po potih, in če bi v zavetjih ne bilo kupov snega in bi griči krog Zapolja ne bili tako beli, bi človek mislil, da je v začetku pomladi.

Stari Strmec se je bil napravil k deseti maši v faro. V roki je imel debelo, grčasto palico in še precej krepko je korakal po cesti.

Mislil je na sina.

Zadnji čas se je bil nenavadno poboljšal ob nedeljah je ostajal doma, nekam tih in miren je postal, nič več tako osorno in odločno ni odgovarjal.

— Hm, morda je fanta pamet srečala!—si je mislil Strmec — Premislil se je, pusti tisto Strugarjevo, ki nič nima, in vzame Gričarjevo Meto.

Z veseljem je mislil na to. Metina dota bi prišla prav hiši, vložil bi jo k svojemu kupčku denarja, ki ga je prištedil tekom let svojega gospodarjenja, obresti bi rastle, kupček bi bil vedno večji in večji, Strmčeva hiša vedno bogatejša....

V teh prijetnih mislih je zaslišal za seboj znan glas.

"Ej, Strmec, počakaj, no, saj se ne mudi tako!"

Strmec se je czrl in zagledal za seboj suhega, starega možička, ki je bil ravnokar stopil s stranske poti na cesto. Bil je stari Gričar z Vrha.

"A, ti si, Gričar! Bog daj dober dan!" je dejal Strmec ves vesel, da se mu je ponudila tako lepa prilika za pogovor z Gričarjem.

"Bog daj!" je odgovoril ta.

Strmec ga je počakal in potem sta starca drug poleg drugega nadaljevala pot k fari.

"No, kako je, Gričar?" je vprašal Strmec.

"Ej, tako, tako.... Bi že bilo, če bi človeka naduha ne trla. Stari smo, stari.... Kako pa je s teboj kaj?"

"Tudi mene tarejo že leta in bolezen. Šest križev bom imel na hrbtu tam o svetem Lovrencu. Človek je željen počitka in bi rad delo in skrbi prepustil drugim in sedel v kot; pa kaj, ko je današnji rod tako lahkomiseln in zapravljiv!"

Dalje sledi

"111"
Cigarete

10¢
DOBRE SO!

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRŽUJEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH.
Onemogle, nervozne ženske
bodo gotovo dobile uspešno odpomoč kadar uživajo
SEVERA'S REGULATOR
Tonika za ženske
Premaga bolečine, popravi neredne funkcije, pomaga naravi okrepčati oslabele ženske organe in jim povrne normalne razmere.
CENA $1.25
Vprašajte v lekarnah.
W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Ave.
New York, N. Y.
ZASTOPNIŠTVO SLOVENSKE BANKE
D. D. ZAGREB.
PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE ZAGREB
FRANCOSKE-SRBSKE BANKE, BELGRAD
in vseh njih podružnic v JUGOSLAVIJI.
Izplačuje gotovi amerikanski dolar in dinar (krone) v kraju.
Prodaja šifkarte za vse proge
Doprema rojake iz kraja.
Izvršuje vse bančne posle.
Sprejema denar na vloge in plačuje 4% obresti.
PIŠITE PO CENIK
Emil Kiss, bankir
133 Second Ave. New York, N. Y.

POZOR!
Slovenci in Hrvati v Chisholm, Minn., in okolici.
Kadar želite uložiti denar na hranilno ulogo ali čekovni promet, zavarovati vaše poslopje ali poslati denar v staro domovino, obrnite se na stari in zanesljivi
Miner's State Bank
Chisholm, Minn.
Frank Gouže, Slovenec, je blagajnik banke n vso vašo trgovino lahko odpravite v materinem jeziku.
"Točnost", "Varnost" in "Postrežba" je naše geslo.

NAROČITE SE
na edini mladinski mesečnik "Angelček", katerega izdaja Mlad. oddelek K. S. K. Jednote. Naročnina za vse leto znaša $1, za pol leta 60c.
Kdor širi ta prekoristni list, širi in tudi deluje v korist Mladinskega oddelka K. S. K. J.
UPRAVNIŠTVO "ANGELČKA"
1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Importirane
KRANJSKE KOSE
iz najboljšega jekla. Dolgost 65 in 70 centimetrov.
Cena $2.00—z rinko.
MATH PEZDIR
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.
Cenj. občinstvu v Jolietu in okolici naznanjava, da sva odprla novo
trgovino z grocerijo,
ter z vsem, v to vrsto spadajočim blagom. Prodajava blago po najnižjih cenah. Postrežba točna.
Se Vam toplo priporočava
Golobitch & Golik
Cor. Hickory & Marble St.
Telefon 4555 Joliet, Ill.

ZASTONJ
Vam bomo poslali našo slovensko knjižico glede iznajdb in patentov. Iznajditelji in drugi pišite ponjo danes.
Patentni odvetniki: pošteni, točni, zanesljivi.
A. M. Wilson, Inc.
PATENTS.
315 Victor Building
Washington, D. C.

Za gospodinjo!
Priprosta, ne premlada dekle se išče, nekoliko vešča v kuhinji. Pri ponudbi navedite zahtevano plačo. Naslov:
Andy Hugan,
Route 1 Irondale, Alabama.

ZA SIVE LASE
"Natural Hair Restorer"

Naša iznajdba vam ohrani sive in druge lase pred izpadanjem. Odpravi prahljaj, redi korenine in pomaga rasti las.
"Natural Hair Restorer" ni barvilo in se uspešno uporablja za moške in ženske lase. Steklenica z vsemi navodili se vam pošlje za $1 plačano v naprej.
Uspeh zagotovljen ali pa se vam vrne denar.
VICTORIA MFG. CO.,
653 Morton Bldg., New York City.

Zastave, bandere, regalije in zlate znake za društva ter člane K. S. K. J.
EMIL BACHMAN
izdeluje
2107 S. Hamlin Ave.
Chicago, Ill.

Kadar mislite na stari kraj mislite na
SLOVENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
70—9th Ave. New York City.
Ona pošilja denar v stari kraj potom lastnih direktnih zvez s pošto in zanesljivimi bankami,
prodaja parobrodne listke za vse važne prekmorske linije za potovanje v stari kraj in od tam sem,
Izdeluje izjave za dobavo oseb iz starega kraja in druge notarske listine.
Za nadaljna pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.
Postrežba točna in solidna.

PRIPOROČILO.
Cenj. občinstvu v Pueblo, Colo, in okolici tem potom uljudno priporočam, svojo še-le nedavno ustanovljeno trgovino z obleko za moške in otroke. V zalogi imam tudi čevlje za moške in ženske. Posebno pozornost dajem moškim, če si hočejo pri meni novo obleko po meri naročiti.—Cene nizke. Postrežba solidna. Slovenci in Slovenke, kakor tudi bratje Hrvatje, držite se lepega gesla: Svoji k svojim! Osobito se priporočam naklonjenosti cenj. članstvu naše K. S. K. Jednote.
Z velespoštovanjem,
JOHN GERM
slovenska trgovina z oblekami in čevlji.
817 East C. St. Pueblo, Colo.

IMAM NA ZALOGI PRAVE
LUBASOVE HARMONIKE
tri in štirivrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat, nemško ali kranjsko uglašene, kakor tudi chromatične z 12 basi; pišite po cenik.
Nadalje imam v zalogi tudi prave
STAROKRAJSKE KOSE
kovane na roko, iz svetovnoznane tovarne SENSENWERK-KRENHOF iz Štajerskega, v dolgosti od 25 do 33 inčev, kakor tudi klepalno orodje in brusilne kamne po sledečih cenah:
Posamezna kosa z rinko in ključem $2.50
Šest kos skupaj ali več 2.00
Klepalno orodje, dvoje vrste, garnitura 1.25
BERGAMO brusilni kamni, dva kamna 1.00
Motike .....$1.00 Srpi 1.00
Pri teh cenah je vštetа tudi že poštnina; z naročilom vred je poslati tudi denar vnaprej. Radi kos vprašajte rojake, ki so jih že naročili od mene.
ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Place -:- Brooklyn, N. Y.

FIRST
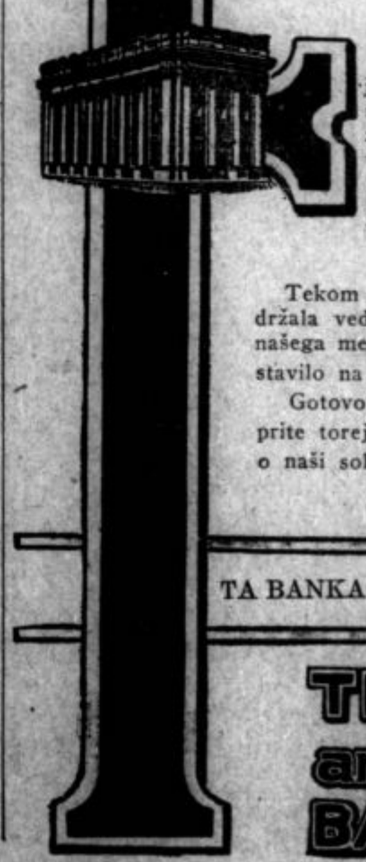
NATIONAL BANK
Established 1857
Geslo naše banke
je točna postrežba in uljudnost. Vsak uradnik in uslužbenec naše banke se zaveda važnosti, da z Vami uljudno občuje, in da Vas točno ter zadovoljno postreže. Ako stopite torej z nami v poslovno zvezo, ste lahko zagotovljeni največje pozornosti, katero boste odobravali.
Tekom zadnjih petinšestdeset let se je ta banka držala vedno uljudne postrežbe napram občinstvu našega mesta. Med tem časom se je to banko postavilo na trdno podlago in v občno zadovoljnost.
Gotovo se bo ta banka tudi Vam doppadla. Odprite torej še danes svoj račun v tej banki ter se o naši solidnosti še sami prepričajte.
TA BANKA USPEŠNO DELUJE OD LETA 1857
THE OLDEST and LARGEST BANK in JOLIET